Stelian Turlea

Iubire interzisă

ROMAN

Stelian Turlea • IUBIRE INTERZISĂ

virtual-project.eu

Coperta: Cristian Andrei

IUBIRE INTERZISĂ Stelian Țurlea
Redactor responsabil; Sorin Bodolea
Editura INTACT
1995
ISBN 973-97461-0-1

Stelian Țurlea

Iubire interzisă

Editura INTACT
– 1995 –

I

Totul a început de la acea scară de marmură albă, ca de palat, pe care o dată pe an se prindea în cârlige covorul roșu pentru oficialitățile anunțate pentru inspecție. Nimeni nu mai sosea de foarte multă vreme, dar obiceiul se păstrase. Dacă vor veni pe neașteptate? Nimeni nu mai avea voie să le urce ori să le coboare în acea zi, după ce femeile de serviciu frecaseră din zori fiecare centimetru pătrat, făcându-l să strălucească. A doua zi covorul era dus în depozit pentru un an și nici un funcționar nu mai folosea scara de serviciu. Cu liftul nu urca până la etajul trei decât un singur om. Șeful. La etajul acela te duceai doar chemat. Cu spaime. Celui chemat i se anunța întotdeauna o nenorocire.

Cobora treptele obosit, cu gândul aiurea. O femeie urca privindu-l, s-a împiedicat și a prins-o în brațe să nu cadă. Câteva clipe au rămas ca împietriți, ochi în ochi. Tot ce a reușit să spună a fost:

— Tu? Tu aici?

— Eu, Petru Sala.

Se revedeau după optsprezece ani. Au început în același timp să vorbească, oprindu-se după două fraze din care nici unul nu înțelesese ce spusese celălalt. Au izbucnit în râs.

— Hai cu mine, i-a zis. O să revii altă dată.

Au ieșit în strada scăldată în lumina aurie de toamnă. Au mers o vreme fără o țintă anume, mai mult în tăcere, oprindu-se la răstimpuri să se privească. Când au ajuns aproape de casa lui, a invitat-o la el. Au urcat. Cât timp pregătea cafeaua, ea privea atent tablourile atârnate pe pereți și cărțile stivuite în biblioteca ridicată până în tavan. S-a așezat la biroul lui, și-a aprins o țigară rotindu-și în continuare privirea.

— Încerc să înțeleg ce-ai făcut, cum gândești acum, din lucrurile astea.

— Nu-ți va fi ușor. E simplu: n-am făcut mai nimic, nu m-am schimbat, gândesc la fel, îi răspunse.

— Nu cred că e posibil să nu te fi schimbat.

O privea cum îl urmărește, cu capul ușor înclinat pe un umăr. Aceiași ochi negri, același păr lung și negru, același aer de mister și părăsire. Trecuse timpul peste ea

și nu lăsase urme, ori nu le vedea în clipa aceea. Rochia de stofă verde închis îi lumina și mai mult chipul. Optsprezece ani în care nu știuse nimic despre ea, decât că există. Acum îi spunea prin ce trecuse. N-o întrebase nimic, vorbele ei începuseră să curgă singure printre rotocoalele de fum albicios. Își aprindea țigară după țigară și vorbea, uitându-se la el fără să clipească sau la răstimpuri în ceașca în care se răcea cafeaua.

— O beau tot rece, ca pe vremuri.

Când s-a ridicat să plece, a mai aruncat o privire în jur. Cred că știu cum ești, i-a spus. În hol s-a privit îndelung în oglindă. Ședea în spatele ei. Două imagini, una din amintire, și alta prezentă. Când imaginile s-au suprapus, după câteva minute, a îmbrățișat-o. Urmărea calmă, în apele oglinzii, cum brațele lui alunecă pe rochia verde, întunecată în semiobscuritatea holului, și abia atunci s-a întors spre el.

— O să revin, i-a spus.

A doua zi s-a lăsat dezbrăcată într-un amestec de sfială și nerăbdare. El dorea să prelungească fiecare gest. Ea îl zorea. Fiecare percepea timpul într-un mod diferit. Pentru el, clipa trebuia să nu aibă măsură. Ei, clipa îi părea o corvoadă. A privit-o îndelung, goală, culcată pe patul acoperit cu un pled cafeniu. O femeie ajunsă la maturitate, cu pielea albă și netedă, sâni plini, coapse puternice, mușchi bine conturați. O făptură căreia nu-i lipsea nimic să se simtă bine în pielea ei. Ca să-i atenueze stânjeneala, degetele lui se plimbau încet pe trupul fierbinte, de sus în jos și de jos în sus, desenând arabescuri, întârziind într-o curbură, mângâind formele de statuie vie, risipind părul lung și negru și prinzând șuvițe pe care le întindea delicat ca pe niște corzi. Când s-a aplecat asupra ei s-o sărute, a închis ochii. Buzele i-au atins fruntea și pleoapele, lobul urechilor, pometii, gâtul, umerii, au desenat, ca și degetele, conturul sânilor, pântecelui, coapselor, pulpelor, gambelor. Și-a lăsat ușor capul pe pântecele ei, ascultând vibrația interioară, în timp ce mâinile-i erau vrăjite în continuare de formele palpitând. Într-un târziu abia i-a căutat buzele uscate, lipindu-se de trupul ei pregătit să-l primească și să-l devore. Cât au făcut dragoste, ea murmura cuvinte fără șir, fără înțeles, abia șoptite. Ceva ce nu trebuia auzit de nimeni, nici măcar de el. La sfârșit, cu ochii plini de lacrimi, i-a prins capul în mâini și l-a privit îndelung.

— Nu-i posibil, a spus.
— Ce anume? a întrebat.
— Nu-i posibil să fiu atât de fericită!
S-a întins ca o pisică, așezându-și o pernă sub cap.
— Lasă-mă să-mi aprind o țigară, a spus.
— Te rog.
A fumat în tăcere, trăgând adânc fumul în piept și aruncându-l în sus. Își rotea privirile prin încăpere, se uita la tablouri, se întorcea spre el, se uita la cărțile din bibliotecă, se întorcea iarăși spre el. Ședea alături, sprijinindu-și capul în cot și urmărind-o.
— Unde ai fost până acum?
— Nu înțeleg. În multe locuri. Peste tot.
— Nu te preface că nu înțelegi.
Am fost aici. În orașul ăsta. Trăiam.
— Cum a fost posibil să nu te fi întâlnit niciodată în optsprezece ani? Niciodată! E uluitor.
— Toate se petrec la timpul lor. Sunt un fatalist.
— Și eu sunt fatalistă. Dar în întâlniri de felul ăstora nu cred.
— Și noi doi, acum, suntem într-un vis?
— S-ar putea.
— Ca în romane. În cele de duzină. Nu-mi place. Ești prea vie pentru un roman prost.
— Am înviat acum. Spun prostii. Îmi faci o cafea?
— E gata demult. Rece. Ți-o aduc cu o condiție. Nu te miști. Nu te dai jos. Nu te îmbraci.
— Sunt trei condiții.
— Deci ți-o aduc cu trei condiții.
— Aștept.
— S-a așezat turcește, sorbindu-și cafeaua. Și-a mai aprins o țigară.
— Aproape nu-mi vine să cred cât de bine mă simt. Relaxată. Destinsă. Parcă mă aflu aici de când lumea. Rămâne doar să-mi faci complimente.
— Nu-mi place vorbăria siropoasă. Nu cred în ea.
— Nici nu trebuie să-mi spui ceva. Privirile tale îmi ajung. Ai citit tot maldărul ăsta de cărți? Cred că sunt mii.
— Cam așa. Ce-aveam altceva de făcut?
— Să trăiești.
— Am și trăit.
— Ești convins?
— Chiar trebuie să vorbim despre asta?
— Nu, nu trebuie. Strânge-mă în brațe din nou.

Au făcut iarăși dragoste, cu aceleași mângâieri, același murmur fără sensuri clare, aceeași privire înecată într-o apă tulbure, la sfârșit.

— Doamne, cum e posibil?

— De ce te tot întrebi?

— Pentru că nu înțeleg. În clipa asta nu mă înțeleg. Educația mea catolică m-a învățat ceva. Pe zi ce trece am surprize și aflu că lumea e și altfel alcătuită. Ca două sfere care nu se suprapun. Sau nu se suprapun încă. E ca și cum m-ar aștepta o mare fericire sau o mare nenorocire.

— Ar trebui să comentez?

— Te rog să n-o faci.

I-a luat capul în mâini, sărutându-l apăsat.

— Te rog să n-o faci, a repetat. Acum am să plec. Mai am cumpărături de făcut.

— Să merg cu tine?

— Doar puțin. Pe urmă te întorci. Vreau să fiu singură, să mă pot gândi.

— O să-mi spui și mie mâine la ce te-ai gândit?

— Asta înseamnă că voi veni și mâine? De ce crezi asta?

— Știu că ai să vii.

— De ce ești sigur?

— Pentru că și tu ești sigură.

— Bineînțeles că am să vin. Nu pot altfel.

Cuprins de tulburare, așezat pe pat, a doua zi o urmărea cât de firesc își scoate hainele. Surprins de câtă nerăbdare era în el. Era ca și cum nu mai făcuse dragoste cu o femeie de o veșnicie, simțea în el o energie gata să explodeze. Dorea femeia aceasta goală, la fel cum o dorise în tinerețe. De parcă timpul rămăsese țintuit.

Totul s-a repetat ca în urmă cu o zi. Deși diferit, va fi de fiecare dată la fel, se gândea, continuând să mângâie trupul care abia i se dăruise.

— De ce nu te-ai însurat până acum? l-a întrebat.

— N-am vrut.

— E o minciună.

— N-am avut cu cine.

— Dar lumea e plină de femei frumoase. Nu mă prosti. Orice femeie ar fi fericită să fie în patul ăsta. Mai ales dacă îi și arăți lumea în cuvinte meșteșugite.

— Nu-i destul să fie frumoase.

— Ce le mai trebuie?

— Întâi să gândească.

— Și pe urmă?

— Să nu facă zâmbre, să nu croncăne, să nu răstoarne lucrurile, să miroasă frumos, să n-aibă inhibiții, să știe să scrie și să citească, să fi învățat numărătoarea, să nu-mi umble în hârtii, să nu zgârie, să…

— Îți bați joc de mine.

— Câtuși de puțin. Mă gândeam doar cum ar trebuie să fie.

— Mă simt foarte bine aici.

— Știu.

— De ce ești așa de sigur pe tine? Tot timpul ești așa sigur pe tine?

— Nu cred. Sunt acum.

— Am vreun rol?

— E posibil.

— Pot să dau un telefon?

— Bineînțeles. Să ies din încăpere?

— Nu. Mângâie-mă.

S-a aplecat pe marginea patului, făcând numărul. La capătul firului se auzea vag o voce de adolescent.

— Bună. Ai sosit demult?… Ai mâncat?… Am să vin și eu curând… Sunt într-o vizită… La un prieten… Nu-l cunoști… Să mă aștepți.

S-a întins alături de el, privindu-l intens.

— Nu mă întrebi nimic?

— Nu.

— Ce știi despre mine?

— Ce mi-ai spus până acum.

— Și ce-ai vrea să știi?

— Ce vrei să-mi spui.

— Ești foarte ciudat. Te credeam alt fel. Mă întreb dacă așa erai și atunci, în facultate. Oricum e prea târziu să-mi spui și nu mai are nici o importanță. Am vorbit cu fiul meu. Are 14 ani. Nu știai că am un fiu atât de mare, așa e? Sunt căsătorită. De 16 ani.

A făcut o pauză să-și aprindă o țigară.

— Nu știam nici asta, i-am zis.

Nu-l mai privea. Urmărea doar rotocoalele de fum albăstrui în semiîntunericul încăperii.

— Și acum sunt în patul tău. Sunt fericită că sunt în patul tău. Vreau să știi că nu-mi lipsește amorul fizic. Nu mi-a lipsit niciodată. Dar n-a fost cum e acum. Mă doare că trebuie să spun asta, dar ce s-a întâmplat ieri și astăzi

nu mi-am închipuit că există. N-am cunoscut decât datoria împlinită, într-un fel căzăcește. Fac o greșeală că-ți spun. Dar e bine să știi.

— Spui doar cât vrei sau cât crezi că trebuie.

— Știu. Îmi arunci mie răspunderea toată. Dar e mai bine așa.

A făcut iar o pauză lungă, gândindu-se.

— Am citit undeva că pentru animalul din fiecare bărbat există un anumit tip de femeie, ba chiar o femeie anume și unică și că e o adevărată nenorocire s-o întâlnească. Mă gândesc că același lucru ar trebui spus și despre femei: există un anume tip de bărbat, unic, și dacă-l întâlnește…

— Te sperie ideea că-l întâlnește?

— N-are ce să mă sperie.

O clipă a vrut să mai spună ceva, apoi a întors brusc capul spre fereastră. Dincolo de geamuri era noapte neagră.

— Ce-i cu tine?

— M-am întristat brusc.

A luat-o în brațe acoperind-o cu săruturi. S-au privit. I-a cerut să se lase el mângâiat. În același fel. Au făcut dragoste.

— Petru Sala, nu mă lăsa să te iubesc.

— Cum?

— Nu știu. Nu mă lăsa.

— Nu cred că vreau asta.

I-a mângâiat obrazul.

— Poate-i mai bine cum gândești. Strânge-mă lângă tine!

— S-a făcut târziu.

— Nu-mi pasă.

— Te așteaptă.

— Vreau să mai rămân puțin. Să te privesc. Am să iau un taxi. Vreme de o lună s-au văzut aproape în fiecare zi. Au umblat prin parcuri. Plecau împreună de la Institut. Își aminteau de profesori. Discutau despre rosturile lumii. Priveau oamenii și încercau să le ghicească meseriile și gândurile. Filosofau. Făceau dragoste cu aceeași frenezie.

Apoi, într-o zi, i-a luat iarăși capul în mâini privindu-l intens:

— Mâine se întoarce Vlad.

— Vlad. Vlad e? Dumnezeule…

— Da. N-ai știut? N-ai făcut nici o legătură cu numele meu?

— Nu.

— A fost plecat o lună. Nu știu ce se va întâmpla. Cu noi. Cu tot. Pentru că nu mai sunt cea pe care a lăsat-o acasă. Maria aceea nu mai există.

II

21 noiembrie

Fusesem îndrăgostit de tine. Maria. Țin minte că ședeam la o fereastră a Universității, urmărind oamenii intersectându-se pe stradă, în lumina fierbinte a unei după-amiezi, când mi-ai spus: îmi place verdele, îmi plac caii, îmi place să cotrobăi prin maldărele de cărți ale anticarilor în căutare de vechituri rare. Momentul acela mi-l amintesc acum, când încep să scriu pentru că nu te văd. Eram sigur că te-am uitat. La scurtă vreme, dispăruseși. Nici nu apucasem să-ți spun ce simt. Poate nu era nimic și doar astăzi cred că eram îndrăgostit, dar multă vreme mi-a părut rău că nu-ți vorbisem.

Însemnările astea de-acum sunt pentru tine, chiar dacă nu voi apuca să ți le dau sau nu voi avea curajul. Nu vreau să te influențez în nici un fel și voi scrie tot ce nu voi putea spune sau nu voi dori să spun. Oricât de dur sau de amar va fi. N-am să recitesc nimic din rândurile astea, să împiedic tentația de a șterge sau modifica vorbe prin care să ies într-o lumină favorabilă.

Sufăr când nu te văd. Îmi este teamă. Îmi este greu să-mi ordonez gândurile ca să explic în ce constă teama asta. Mi-e teamă pentru tine, am impresia că ți-am făcut un imens rău. În clipa următoare îmi spun că greșesc: nu poți face răul de felul ăsta nimănui fără participarea sa. Și nici nu trebuie să spun că ar fi un rău. Nu mai este. Am venit unul în întâmpinarea celuilalt, n-am provocat nimic, nici eu, nici tu. Din prima clipă, am știut amândoi că nu ne puteam împotrivi. Sunt un fatalist, ca și tine. În oglinda aceea în care ni s-au contopit privirile, am știut amândoi. Căutam privirea aceea de amar de vreme și atunci am știut că vei fi a mea. Nu mai conta când. Cum. Știam că voi face dragoste cu tine ca să acopăr ceva care mă sufoca, să înec o nevoie pe care sunt incapabil s-o explic. N-am simțit de mulți ani o asemenea tulburare pe care sunt convins că ai intuit-o. Nu era iubire. Nu știu să spun ce era. Am certitudinea că în acea clipă gândeai la fel și ai gândit la fel și mai târziu. De aceea, nu e nimeni vinovat. Ne lipsea ceva. Mie. În orice caz, știu sigur că-mi lipsea.

Mi-e teamă, cu toate astea, pentru tine. N-aveam de unde ști ce relații sunt între tine și soțul tău, căruia de acum încolo n-am să-i spun decât V. Acum le știu. Dar mă îndoiesc că, știindu-le dinainte, lucrurile n-ar fi curs la fel.

Dintr-o mie de posibilități, ai ales-o pe cea la care mă așteptam cel mai puțin, pentru că nu credeam că mai există: să spui adevărul, să nu suporți duplicitatea. Să nu te poți preface. Să nu poți face dragoste cu el și el să înțeleagă schimbarea. Neînțelegerile voastre se petreceau înainte de apariția mea. Te admir pentru tărie. Dar îmi e teamă pentru că ești vulnerabilă. Foarte vulnerabilă.

Mă întreb: ce ar trebui să fac? Între voi totul este distrus. Dar dacă nu este? Dacă, intervenind eu într-un fel oarecare, fac și mai rău? Dacă vei ajunge să mă urăști că te-am despărțit de copil? Nu-mi iese din cap o frază de-a ta, spusă ca o presimțire: „Simt că mă paște o mare nenorocire sau o mare fericire”. Care ar fi fericirea?

De mai multe ori m-am întrebat dacă aș putea trăi cu tine, zi de zi. Suportând mărunțișurile, nemulțumirile, frecușurile zilnice. N-am reușit asta cu nici o femeie. Din vina mea în cea mai mare parte. Sunt greu de suportat, am toane și ticuri. Poate și tu ai. Ce-ar ieși din confruntarea asta? Îmi spun că e o prostie să mă tem și că va fi uimitor de bine. Dar imediat apar nedumeririle: ea trebuie să stea cu fiul ei; unde, cum, ce va spune el? E normal să-și vrea tatăl, eu aș fi omul care le-a distrus familia și nu mă va suporta. Îmi imaginez un scenariu cu deznodământ fericit, firește favorabil mie: ei se despart, nu se știe motivul, ulterior apar eu, care n-am fost cauza despărțirii lor. Și băiatul, și oamenii care ne cunosc n-ar ști nimic din ce știm doar noi doi. E lașitate? Nu suport să fiu acuzat că am distrus o căsnicie. Dar eu am distrus-o? Când ceva nu mai merge între doi oameni, cauza e într-unul din parteneri, lipsește ceva ce fusese mai înainte sau unul descoperă că nici măcar nu fusese. Dacă vrei să fii cinstit cu tine însuți până la capăt, trebuie să accepți că e posibil să te fi înșelat. Chiar vreme mai îndelungată.

Mă sufoc, pur și simplu.

Mi-e frig, n-am gaze, n-am apă, n-am căldură, scriu înfofolit în halatul de molton îmbrăcat peste puloverul de lână. Viitorul îmi pare atât de tulbure de parcă ar fi în alt veac al cărui început e peste decenii. Când totul ar putea fi atât de simplu, dacă n-ar fi constrângerile astea sociale

din ultimii ani. Pretutindeni în jur: doar teamă și lașitate. Nu cumva m-am molipsit și eu? Nu cumva privirea ta mai nouă, brusc obosită, de femeie fugărită, e o acuzație?

Aștept de câteva ore telefonul tău. Speram chiar să te văd. Eram convins că te voi vedea. Când s-a înserat, mi-ai telefonat de acasă. Obosită.

Poate ești obosită și trebuie să înțeleg. Poate ai într-adevăr treabă. Poate nici nu-ți arde să umbli aiurea de la un capăt la altul al Bucureștilor să mă vezi pe mine. Poate V este sau trebuie să vină curând acasă și e bine să te găsească acolo. E posibil ca toate la un loc să fie adevărate. Așa cum e posibil să fi avut iarăși vreo discuție cu el, cu cine știe ce deznodământ.

Sunt foarte trist. Nu numai pentru că nu te văd. Ceva din vocea ta mi s-a părut iritat, pornit împotrivă-mi. S-ar putea să-ți fi fost doar o simplă impresie, dar am avut senzația că mă expediezi – „Vorbim mâine” și „Găsim noi un prilej”. Și ai sunat doar pentru că știi că nu suport să aștept la nesfârșit și intru în panică. Dacă e singurul motiv, aș spune că, totuși, nu-ți este indiferent ce simt.

Din momentul ăsta nu mai sunt bun de nimic.

O lună. Atât am trăit ca într-o inconștiență, nu mă gândeam și nici nu voiam să mă gândesc la nimic altceva decât la noi doi. Doar la clipele cu noi doi. O lună în care n-aveam nici un alt motiv de bucurie. Șeful mi-a cerut să-i refac statisticile cu natalitatea. Am protestat. Toate datele pe care le-am strâns sunt limpezi. Dar el nu se poate duce cu asemenea cifre la Etajul Trei, pentru că ar fi dat pe ușă afară, pentru că, dacă cifrele astea ar fi duse de Șef la Minister, și-ar pierde postul, pentru că, dacă Ministrul le-ar prezenta Lui, și-ar pierde fotoliul, mașina și vila. Și oricum au fost demult stabilite alte cifre și alte procente care au sosit în mapă roșie pe masa Ministrului, el le-a trimis prin curier Șefului de la Etajul Trei, care le-a trimis prin șef de cabinet șefului meu, care mi le-a arătat cu luni în urmă. Ce scrie acolo cu caractere mari nu corespunde câtuși de puțin cu datele adunate de mine. Așa ceva e inadmisibil! Sabotaj curat! Cine își poate permite să descopere altceva decât scrie limpede în Indicațiile Lui? Înseamnă că cercetările mele au pornit de la o premisă greșită, că n-am înțeles sensul, că erorile mele deliberate fisurează armonia unei realități bine știute dinainte, altfel n-ar fi apărut ea în Indicații. Sau că sunt un incapabil. Dar el, șeful meu, știe că nu sunt un

incapabil și că se poate bizui pe mine. Deci tot ce poate face el e să rupă acele pagini, să le arunce la coș și să uite că au existat. Iar eu să reiau munca și să demonstrez adevărul Indicațiilor. Clar, nu? Întors în biroul meu, m-am uitat ore întregi la datele strânse într-o jumătate de an. Nici o eroare. Dar ele mințeau. Unde era Minciuna?

Am închis dosarul, cuprins de descurajare. Când am sentimentul acesta pe care doresc să-l evit, intru în panică. Realizez instantaneu eroarea în care trăiesc. Am ajuns la aproape 40 de ani și n-am reușit nimic din ce îmi închipuiam pe când eram student: cercetări de sociologie care să-l continue pe Gusti, încununate de recunoaștere unanimă. Nu le-am făcut. N-am publicat cărțile la care m-am gândit. N-am familie. N-am băiatul pe care mi l-am dorit mereu. Sunt un nimeni pe care în orice clipă oricare din șefii mei îl poate înlătura. Sunt un laș. Mă tem. Din teamă am să refac cercetările acelea, ca și cum realitatea ar fi fost ghicită de Indicații. Într-un mod strălucitor, genial, magistral. La sfârșit va trebui să mă ridic în picioare, să mă aplaud, să fiu mândru că sunt demn de încrederea acordată de Etajul Trei și mai departe la Minister. Deși știu că nimeni din ierarhie nu va mai deschide dosarul înaintat de mine. Concluzia era știută. Se va întreba doar dacă această concluzie corespunde. Se va răspunde pozitiv. Indicațiile nu puteau fi decât magistrale.

Uitam de toate astea văzându-te, gândindu-mă la tine. Iar acum s-au dus și astea.

21 noiembrie

Astăzi mi-am luat zi liberă. Am rămas acasă. A sunat cineva la ușă. Am tresărit, sperând că ești tu. Când am deschis, am avut un șoc: V. Știa că sunt acasă. Cu o jumătate de oră mai devreme sunase telefonul, nimeni la capătul firului.

Îi fac o cafea. Stau pe scaunul biroului meu și deschid discuția cu banalități. Extrem de calm și de stăpân pe mine. În situații limită sau tensionate, sunt întotdeauna extrem de stăpân pe mine.

Spune: „«Problema e Maria»”

„Da”, zic. „Adică?”

Îi înfrunt privirile de oțel pe care i le știi, nu clipesc. Nici el. Într-un târziu își coboară ochii să-și aprindă o țigară, cu gesturi repezite. Îl las să se concentreze asupra țigării. El trebuie să spună cât vrea, cât poate, cum poate. Eu trebuie să ascult. Nu-și găsește cuvintele. Nu știu dacă vrea sau nu să mă acuze direct. Aș replica imediat. Simte asta. Începe ocolit, vorbind despre tine și despre el în același timp: că e un om irascibil, violent, intolerant, comunist – de fapt a spus „bolșevic". Îmi relatează cât de greu ți-a găsit slujba asta în Institutul nostru; dar că acum s-a petrecut ceva între voi și trebuie să vă despărțiți; că te-a izolat.

„Cum adică?"

„I-am interzis accesul în unele locuri din casă. I-am dat voie să stea doar în altele."

„Cum adică *i-ai dat voie*? Nu înțeleg."

„Pentru că trebuie să plece", zice. „Vreau să stai de vorbă cu ea."

Mă arăt uimit, ridic din sprâncene, mă privește intens vrând să citească în mine, dar cum eu aștept, continuă:

„Mi-a vorbit mult de tine, zice că ați discutat multe acolo. Vreau s-o lămurești."

„Ce s-o lămuresc?"

„Să se clarifice. A intervenit, am impresia, un tip, nu poate fi decât de acolo de la serviciul ei. Să plece la el."

Deturnez ușor discuția, ca să-mi spună mai multe. Evită. Dar îi place să discute, să disece, e un bărbat foarte inteligent. Vorbesc despre vină, despre cuplu, căruia eu îi spun microgrup, despre copil, despre încredere. Îmi spune că e violent și nu vrea să fie violent și să facă o prostie, după care să-i pară rău. De asta te-a „izolat". De asta sunt aici – spune. Prind mai multe nade și încep să le analizez. E vizibil că-i face plăcere. Îmi oferă argumente care mă servesc și mai bine. Nu-și ascunde surpriza. Pare chiar de acord cu ce îi spun.

„Vezi", zice, „cu mine trebuia să ai o discuție, nu cu ea. Eu trebuie să fiu psihanalizat. La toate lucrurile astea nu mă gândisem."

Îl fac să simtă că ar putea avea o vină. Îmi răspunde că a reacționat deja în loc să gândească, cum îi spun eu acum; că a închis toate drumurile.

„Nici un drum nu e închis când o acțiune nu e încheiată", spun. „Argumentele de azi pot fi aduse pentru

situația de ieri. Eu și tu și fiecare suntem alții decât ieri. De la starea de azi trebuie să mergem mai departe."

A căzut pe gânduri. După un timp îmi spune că va discuta cu tine. Și că o să revină peste zece zile. Nu înțeleg de ce îmi spune asta, dar nu-l întreb nimic.

După plecarea lui am privit îndelung pe fereastră. O zi întunecată, blocuri cenușii și lume puțină pe străzi. De ce a venit la mine? Cine l-a trimis? Ce știe?

Nu suport vizitele neanunțate, oamenii care vin să-mi ceară socoteală pentru ceva ce depinde de ei. Sunt furios. Am brusc sentimentul că viața alături de un asemenea om poate fi palpitantă, dar și un calvar. Ca și cum ai trăi cu o cobră. Mereu în stare de veghe, pregătit să respingi un atac.

Mă hotărăsc să-i scriu. Nu știu dacă îi voi trimite scrisoarea pe care o copiez aici:

„Domnule,

(îmi place să cred că nu te va deranja exagerat de mult acest apelativ, după ce mi-ai declarat atât de categoric că ești «comunist», ba chiar «bolșevic»; în cazul în care te deranjează, acceptă-i unul din sensurile acestea: de «orășean», adică locuitor al unei așezări, ca și mine, de la care se așteaptă un limbaj și comportament civilizat și urban; sau de persoană capabilă să facă ceva, dispunând de autoritate, fără a-i fi stăpân – în orice caz nu peste mine. Deci:)

Trec peste surpriza vizitei tale.

Trec peste plăcerea de a te fi revăzut după atâția ani (nu-s iezuit!), în care te-ai schimbat foarte mult.

Trec peste plăcerea de a fi discutat (îmi plac enorm situațiile în care raționamentele și mintea, pe scurt, produc mai mult decât forța fizică).

Îți scriu aceste rânduri pentru că, nu la multă vreme după plecarea ta, am realizat că începusem să argumentez niște lucruri pe care, din felurite motive, nu le-am dus la capăt. Ai putea spune că-i un semn de ramolisment, dar prefer să cred că erau prea multe de spus. În prea puțin timp (ca matematician, înțelegi asta foarte bine) și unele nuanțe au fost alungate de altele ce păreau (subliniez «păreau») mai importante. Am vorbit despre încredere, celula familială căreia i-am spus microgrup și despre altele.

La toate acelea îmi permit să adaug (întrebările pot fi înțelese ca retorice):

Încrederea asta despre care am discutat (ca fiind necesară între parteneri), nu crezi că trebuie reînnoită și reîntărită, poate chiar foarte des, ca să nu spun zilnic? Nu pentru că partenerul, fie el bărbat sau femeie, ar fi slab. Într-un asemenea caz, relația nu durează și, dacă intuiești asta, nici nu te angajezi în ea. Ci pentru că e omenesc să se petreacă una din situațiile următoare: fie relația se osifică – și urmează rutina, indiferența; fie relația se deteriorează într-atât, încât și unul, și celălalt, sau ambii parteneri ajung să se plictisească și să dorească altceva (sau *și* altceva). Întrebarea, dacă discutăm cu franchețe, era: nu cumva comportamentul tău este o probă de indiferență? Adică nu cumva îți vei fi spus: eu fac ce vreau, în timp ce ea trebuie să rămână aceeași de la începuturi; nu admit replică; nu admit imixtiuni în treburile mele personale. Și atunci ce rămâne? O imagine din tinerețe la care trebuie să se închine și căreia să-i aducă ofrande?

Oare nu-i ești dator cu nimic? Din ce mi-ai spus în câteva vorbe am restabilit, precum Cuvier, un trecut extrem de frământat, în care tu ai fost vioara și ea spectatorul (eufemistic vorbind). Să-i zicem acestui trecut fundal. Or, acest fundal a marcat-o: tensiune, pierderea serviciului, spaime, griji. Tu mi le-ai spus. Și la capătul lor? Nu în sensul meschin de «sufăr ca să fiu răsplătită», deși nici asta n-ar fi condamnabil. Dar se suferă pentru ceva. Pentru cineva. Pentru ce a fost și este între voi. Tot tu ai spus-o: «începe să gândească și mă enervează, mă deranjează, nu pot lucra din cauza ei, mă ascund». Dar toate astea pot fi înțelese de ea că a devenit o povară! Spui că nu te înțelege. Ce să înțeleagă? Crezi că un om care simte o asemenea schimbare a partenerului nu-și poate spune la un moment dat: bine-bine, sacrificiu, dar pentru ce? Asta nu ține tot de încrederea pe care spui că ea a înșelat-o? Or, dacă e să discutăm întâietatea (absurd, desigur, dar pentru a înțelege situația, hai să disecăm lucrurile și să introducem și așa ceva în discuție), cine a rupt primul această încredere? Asta

admițând că ea ar continua să existe, cum susții. În plan spiritual, intelectual.

Să îndrăznesc să aduc (să readuc) în discuție și rolul femeii? Susțin și am susținut întotdeauna că nu poate fi de obiect. Eu cel puțin n-am nevoie de un partener-femeie-obiect, ci de un om capabil să gândească și să decidă, indiferent de opiniile mele. Nu știu ce crezi despre asta. Dar mi-ai ascultat atent argumentația în legătură cu microgrupul în societatea de azi și ieșirea femeii din găoace și s-ar putea să accepți și cele ce urmează. Adică: femeia, ca mine, ca tine, e formată din gânduri, intelect, psihic și sex – de care trebuie să se țină seama. Nu-i pot impune un mod de viață sau o decizie fără să o consult. Dacă vreau ca relația mea cu ea să dureze și ea să-mi fie partener, trebuie să o tratez ca pe un egal. Ce îmi permit mie, să-i permit și ei. Dacă eu înșel sau trădez, să accept cel puțin că și ea ar putea-o face, chiar dacă îmi este neplăcut. Dacă eu sunt ferm, să accept că și ea poate fi. Dacă eu vreau să-mi dezvolt personalitatea și să fac ceva în viața asta, să accept că și ea dorește la fel și este în stare. Și să mai accept că un copii mi-a fost oferit în dar și ne aparține amândurora dar întotdeauna mai mult ei. Să nu te surprindă că spun asta, bărbat fiind: Dar trebuie să fiu onest într-o discuție despre principii. Or, femeia aceasta nu are și ea un cuvânt de spus în *tot* ce vă privește? Trebuie s-o suprim, s-o supun, să-i calc gândurile intime, pe care, poate, nici nu i le-am mai ascultat? Afirmi că îți este adversară în ultimul timp – că simți adversitatea ei. Dar este imposibil să fi trăit cu ea 14 ani (atât zici că are fiul tău) și să-ți fi fost în vremea asta adversară. Ceva o determină acum. Ce anume? Nu cumva faptul că nu mai recunoaște în jur nimic, sau prea puțin, din ce a determinat-o să stea cu tine?

Nu cumva acești 14-15 ani te-au făcut sau au făcut-o pe ea să se rupă de realitate? Adică de realitatea voastră, pe care doar voi o știți? Cum poți susține cu atâta seninătate și vrând să mă convingi că ea nu e decât «somă», că tot ce o interesează sunt simțurile și sexul și din cauza asta nu trebuie să o privească nimic din ce faci?

Revin asupra copilului. Ce vină are el? Socotesc că este un act de cruzime, inconștiență și lașitate să-i povestești lui despre relațiile voastre și să-l pui să analizeze o situație în desfășurare. Pentru că s-ar putea ca relațiile voastre să se refacă și atunci el suferă în zadar. Poate gândești că el va influența mersul lucrurilor, dar asta nu se poate. Și atunci: *cui prodest*? *cui bono*?

Tot în legătură cu copilul îmi amintesc ceva din ce mi-ai spus ce m-a cutremurat, convingându-mă că «bolșevismul» tău este exact opusul. Spui că fiul tău trebuie să fie departe de filistinismul lumii, dar și de «ghettourile» din «bantustanele» Bucureștilor; că n-ai vrut să-l crești printre aleile blocurilor-chibrit, ci într-un cartier select de vile și ca atare, pentru apartamentul imens pe care l-ai obținut, te-ai zbătut, dând buzna, în cazacă și cizme – «ca un comisar enkavedist» – în biroul nu știu cărui mahăr și ai făcut și ai dres. Scuză-mă, dar chiar și gândul relatării tale mă îngrețoșează. Nu compromisurile pe care le faci, în timp ce gândești altfel, ci cum vezi viitorul copilului tău. Între vârfurile pe care le știm și tine nu văd nici o deosebire. S-ar putea să mă coste fraza asta și pentru ea s-ar putea să nici nu trimit scrisoarea. Și eu sunt laș, dar în alt mod.

Ca să nu mai vorbesc despre un alt lucru pe care mi-l amintesc. Spuneai că ea ar fi recunoscut în fața copilului că trăiește cu un altul (înainte de orice, o chestie ca asta este oribilă și nu o cred!). Mă întreb: nu cumva e un act de disperare din parte-i? Adică ajunge să spună sau admite orice, numai ca să schimbe o situație în care se sufocă? Simțirile omului sunt complexe și adânci, dar ale unei femei! Am trecut, demult, și eu prin ceva similar, și mă înspăimântă gândul că o femeie poate accepta ghilotina pur și simplu crezând că salvează ceva. Și nu salvează nimic.

Știi care-i culmea? Mă ambalez și mă las prins de discuție, când nici măcar n-am înțeles bine ce s-a întâmplat. În fond – lăsându-mi intuiția de o parte – ce dracu' vrei să spui că a făcut sau ți-a făcut? Din bâlbâielile tale nu s-a înțeles nimic".

24 noiembrie

E o duminică pustie fără tine.

N-am scris nimic în acest carnet, dar te-am gândit tot timpul. Îmi este dor de tine. Mi te imaginez aici. Te privesc, îți mângâi părul și gâtul, îți cuprind sânii bogați în palme, îmi cufund fața în valea lor, absorbindu-le căldura și parfumul, prind sfârcurile mari și negre între buze, sorbindu-le, îmi lipesc obrazul de pântecele tău palpitând, în timp ce sărut pielea albă din jurul buricului și mâinile mele alunecă pe coapsele tale pline, îmi înfund fruntea și buzele între pulpele tale sărutându-ți sexul, genunchii, tălpile, fiecare în parte, făcând cale întoarsă o dată și încă o dată, abia într-un târziu lipindu-mă cu totul de trupul tău fierbinte și dornic să-mi primească mădularul, să ne pierdem într-o frenezie la capătul căreia ochii tăi negri sunt plini de o apă de fericire. E o dorință fizică de tine aproape dureroasă. Pe urmă mă întreb: e numai atât? Îmi amintesc că ultima oară când ai fost aici m-am surprins pe mine însumi făcând două lucruri: am dorit să te port în brațe și am făcut-o; iar purtatul acela nu mi se părea o corvoadă și mi-a făcut o mare plăcere. Cred că o singură dată, cu mulți ani în urmă, am mai făcut și simțit asta.

Îmi este dor de tine și te gândesc mult. Îmi ești dragă. Dar nu știu dacă e iubire. Nu cred să fie iubire ce simt. Nu cred că sunt în stare de iubire. Nu cred că iubirea poate apărea atât de repede. Sau mă înșel și tot ce mai spun e o aiureală.

Cu cât îmi este mai dor de tine, cu atât mă tem mai mult pentru tine. Pe zi ce trece îmi dau seama că V e nebun sau poate fi nebun. Privirea aceea de oțel cu care se uita la mine ar fi trebuit să mă înspăimânte. Era dincolo de ea o forță imensă, o voință capabilă să distrugă tot ce s-ar opune voinței lui. Nu știu cum aș reacționa dacă ar trebui să înfrunt zilnic privirea aceea și ființa mea să stea permanent la pândă ca să preîntâmpine o lovitură. Știu că atunci i-am făcut față și i-am schimbat gândurile. Mă pot măsura cu el și intuiesc că a văzut în mine un posibil adversar pe care nu l-ar putea zdrobi cu metode obișnuite. Nu pentru mine mă tem. Dacă i-am schimbat, cumva, atunci, gândurile, nu știu ce a făcut după aceea și ce poate face azi, mâine. Cum se poartă cu tine. Nu-mi ies din cap vorbele pe care mi le-ai spus ieri la telefon: „Îmi este foarte greu”. Știu. Pentru că evoluțiile pot fi uriașe de la o zi la alta – i-am și spus-o. Și e posibil ca de

vineri până astăzi să fi ieșit din starea aceea de calm aparent cu care a plecat și să fi dorit din nou să te supună, să te zdrobească.

Am rămas toată ziua în casă, gândindu-mă, bând cafele, privind pe fereastră cum plouă mărunt și rece. Peste tot e rece. Am impresia că pătrunde și în mine frigul acesta din jur. Mă înfioară.

N-am chef de absolut nimic. Obișnuiam să ascult ore în șir discuri, despărțindu-mă de lumea de-afară și pătrunzând într-un miraj calm, odihnitor, dătător de idei și speranță. Astăzi n-a avut nici un efect. M-a cuprins o tristețe fără margini privind coperțile discurilor pe care le așezam înapoi în bibliotecă fără dorința de a le asculta. Nici măcar Mozart. Mă simt îngrozitor de singur.

Ar fi trebuit să lucrez. Am luat acasă vraful de fișe pe care sunt obligat să le reordonez, să le reinterpretez după un alt principiu pe care nu-l știu și cu care nu sunt de acord. Le-am frunzărit câteva minute și le-am așezat pe colțul biroului. Mâine am o discuție cu șeful meu. Până acum n-am nici o idee despre ce îi voi spune.

Când eram tânăr (Doamne, cum am ajuns să vorbesc!) îmi plăcea să bat străzile, să privesc oamenii, chiar și pe ploaie, îmi plăcea enorm să mă plimb pe ploaie, să văd cum se spală trotuarele și frunzele, să-mi închipui ce fac oamenii care se tem să hoinărească asemenea mie. M-a surprins că n-am mai avut astăzi dorința aceasta. Am stat în casă, ca o plantă, vegetând. Am sperat că va suna telefonul și cineva va dori să comunice cu mine. Cred că și mai mult am sperat un telefon de-al tău, deși eram conștient că, pe o asemenea vreme, acasă toți fiind, nu mă vei putea suna.

Nu vreau absolut nimic.

Greșeam adineauri. N-aș vrea decât să fii aici, așezată într-un colț. Tăcută. Și să te privesc. Atât.

25 noiembrie

Aplauze. Ni s-au transmis felicitări pentru munca pe care o facem. Unii dintre noi vor fi promovați la sfârșitul anului. S-a vorbit și de o listă care a fost înaintată Sus pentru medalii de merit. S-a spus că încă mai avem de muncit, de remediat mentalități retrograde. Că zi de zi trebuie să ne ridicăm prin eforturi la demnitatea Omului Nou. S-au luat angajamente. Am ascultat două ore discursuri interminabile care vorbeau despre condițiile

minunate și nu spuneau nimic. Vom introduce o atmosferă de elan creator. Ne-am risipit prin birouri dornici să începem o viață nouă. N-am spus nimic despre farsa în care ne scăldăm.

Între patru ochi, șeful m-a întrebat despre soluția la care m-am gândit. I-am spus că nu există nici una. M-a privit câteva zeci de secunde și mi-a cerut să iau loc pe un scaun din fața sa. M-a întrebat de când lucrez în Institut, cu toate că știa foarte bine. M-a întrebat cu cine fac echipă, deși nu e străin nici de asta. Îmi vorbește ca un părinte, mi-a spus, începând să-mi povestească niște istorii vechi din care n-am reținut nimic. De fapt, când am ieșit de la el am realizat că nu-l ascultasem deloc, cu gândurile aiurea. Tot ce-mi amintesc e că mai spunea că trebuie promovați tinerii, așa cum o cere politica partidului, și că în echipa mea sunt tineri foarte capabili care nu mai trebuie marginalizați. Că el se va gândi la o soluție. Că poate mi-ar prinde foarte bine dacă eu le-aș împărtăși tinerilor din experiența mea, dându-le prilejul să se afirme. Cam intuiesc ce voia să spună.

Dar toate astea sunt departe de tine, nu ești decât o traducătoare în acest Institut, lucrurile astea nu ajung până la tine.

N-ai venit astăzi.

N-ai dat nici un telefon.

Sunt îngrijorat.

Seara, foarte târziu, suni și îmi spui câteva vorbe. Stai în pat și privești pereții. Atât.

O, Doamne, cât te înțeleg! Cred asta, chiar dacă n-ar fi adevărat.

Te gândești că o căsătorie se destramă. Puține lucruri sunt, după mine, mai dureroase. Dar nu trebuie să fugi de lucrurile dureroase, nici să nu le gândești. Fii catolică și disecă și privește și judecă logic! Numai așa vei înțelege și înțelegând vei rămâne întreagă, indiferent ce se întâmplă. Întreagă fiind, vei fi tare. Tare fiind, vei ști încotro trebuie să mergi.

Pot să-ți spun părerea mea, ce am înțeles eu până acum? (Dacă vei ajunge să citești vreodată rândurile acestea, scuză-mi scrisul dezordonat, e foarte frig în odaia mea, scriu în pat, pe genunchi, învelit cu plapuma până sub bărbie).

Nu crezi că nu este chiar întâmplător ce se petrece cu tine? Și eu sunt un om cu principii, sufăr pentru ele, nu

le încalc și așa mai departe. Dar e ceva ce nu încape în discuție când e vorba de suflet. Oricâte principii aș avea, de orice fel, dacă iubesc pe cineva, încerc să înțeleg, să aflu de ce face sau a făcut cutare lucru care nu-mi convine sau de ce îl gândește. Poate îi lipsește ceva, poate e într-o criză, poate e chiar disperat. Trebuie să întinzi o mână celui care e lângă tine și doar dacă n-o primește, sau constați că nu o merită, te porți altfel. Desigur, asta înseamnă logică europeană, clasicismul ăsta atticist care ne-ar fi distrus, după unii, conștiințele. Dar eu unul nu cred așa ceva.

Hotărârea lui să te „izoleze" a fost luată brusc, peste noapte, fără să se consulte cu tine. Mă gândesc: este ca și cum ar fi așteptat acest prilej, de care profită imediat. Din două una: sau e un om care nu suportă să i se iasă din cuvânt, care nu suportă „nesupușenia" – ceea ce, după mine, e aberant în lumea asta în care, bărbați și femei, trebuie să fim sau să încercăm să fim egali în toate; sau între voi nu mai există iubire, de fapt nu iubire, ci acel sentiment mai puternic, căruia nu știu cum să-i spun acum, ce face lucrurile să dureze.

Ție îți lipsește ceva – de mult timp. Am simțit-o din prima clipă. Nu relația fizică. Lipsa aceasta a dus la ruptură. Trebuie să privești lucid, să înțelegi și să accepți. Tânjești după ceva ce nu ți se oferă demult. Dar dacă tu știi ce vrei și ai curajul să ți-o spui, ești salvată, înțelegi?

Problema într-adevăr centrală este fiul tău. Cunosc o mulțime de cupluri care nu mai au o viață sexuală, nici măcar sentimentală, ci trăiesc pur și simplu, fiecare după cum îl taie capul, pentru copiii lor. Nu-i nimic de condamnat în asta. Dacă „filistin", cum spune V, este înțeles cu sensul de „fățarnic", oamenii care procedează în felul acesta nu sunt fățarnici. Intre a te priva de iubire și a nu face un copil să sufere și a-l crește, socotesc cele din urmă cu mult mai importante. Dar îi admir și pe cei în stare să taie nodul gordian și care au curajul să pună capăt lucrurilor ce nu merg cum trebuie. Totuși, când există un copil, care-i calea cea mai bună?

Legătura dintre un bărbat și o femeie o dau mai multe elemente simultan – intelectul, sufletul, sexul. Rareori o singură latură poate fi hotărâtoare pe termen lung. Dar când apare ruptura, deși legătura s-a fundamentat pe toate acele elemente, nu crezi că ceva nu mergea mai demult, fisurile existau și, de fapt, se trăia

într-un fals? Cum te poți înțelege bine cu cineva și brusc să constați că legăturile acelea nu mai există? Cine le-a rupt, unde au dispărut?

De ce îți este teamă de el? Numai pentru posibilele reacții violente sau și din alte motive? Teama asta ai avut-o întotdeauna? Socotesc că rațiunea și argumentele trebuie să învingă forța fizică; și chiar dacă nu reușesc, trebuie spuse, fie și cu riscul de a suferi pentru ele. Nu crezi că trebuie să încetezi să te mai temi? Cine, în lumea asta largă, are vreun drept să te împiedice să gândești, să-ți spui părerea, mai ales când e vorba de tine însăți?

26 noiembrie

Te admir, dar nu te înțeleg.

Aproape că nu-mi vine să cred. I-ai spus totul. De fapt, de mai mult timp nu mai înțeleg, în sensul că se petrec lucruri la care eu nu particip, pe care nu le pot controla în nici un fel și mă trezesc în fața faptului împlinit.

Era nevoie să spui totul despre noi? Ce ai rezolvat în afară de ușurarea care sunt convins că te-a cuprins? Pentru că tu, singură, nu poți decide nimic. Aștepți hotărârile lui. Se complică totul în felul acesta i te-ai livrat, devii o păpușă în mâinile lui de fier, din clipa asta nu mai ai personalitate. Nu mai vrei să fii tu însăți? E imposibil! În felul acesta, el trece în câștigător.

Ai spus că era. Nu era. Pentru că, indiferent ce s-ar fi petrecut între voi, nemărturisindu-i totul, adică nume, date, fapte, lăsai o marjă de presiune și de dubiu cu care într-un târziu câștigai. O să-ți demonstrez de ce. Ești genul de om care nu trișează, ești doar speriată. Nu trișezi, nu te lași „cucerită” de primul venit. Dacă s-a întâmplat să o faci, ai avut motive, ești nemulțumită, profund nemulțumită, că accepți ori nu, de mariajul tău: ești terorizată și asuprită; nu ți se acordă încredere; simți că ai devenit un obiect de care el profită „căzăcește”. Toate astea sunt convins că sunt adevărate din moment ce el însuși mi le-a spus: că îl enervezi și îți arată că îl enervezi; că se ascunde de tine; că ai fi preocupată doar de partea „somatică” a vieții și nu de metafizică și nu-l înțelegi. Or, dimpotrivă, ai suferit alături de el. Îl iubești ori l-ai iubit. Fisura i se datorează lui în întregime. Poate

e la mijloc doar o concepție diferită despre viață, femeie și rolul ei. Dar cu aceste „descoperiri” tu erai cea care putea câștiga. Lăsând o îndoială că totul se petrece în mintea ta, ca o revoltă. Sau chiar și fără asta, i-ar fi dat de gândit. Câștigai în două sensuri: fie rămânând cu el – dacă te interesează – dar modificând situația; fie despărțindu-vă, dar putând aduce argumente și luptând cu el, pe terenul lui. Povestindu-i de-a fir a păr, totul e pierdut pentru tine.

Iar eu sunt pus în fața unor fapte împlinite. Elementarul bun simț mă va face să neg orice relație intimă cu tine, e o chestiune de principiu la care n-am să renunț niciodată. Așa ceva este sau a fost un fapt al nostru despre care nimeni n-are dreptul să discute, nici măcar să-l cunoască. Corect ar fi fost să mă consulți înainte. Iar acum, dacă te întreb ce mai pot face eu sau cu ce te pot ajuta, răspunzi că nu trebuie să pun asemenea întrebări. Că te simți singură în toată povestea. Cum altfel te-ai putea simți? Mie mi se forțează mâna. „Eu am spus” – îmi zici; „acceptă și tu”. „Eu fac cutare lucru; fă-l și tu”. Terorismul lui din raporturile voastre îl transferi între noi. Și încă nici nu știi ce veți face voi doi, pentru că *aștepți* decizia lui.

De nimic n-am avut mai mare oroare – și continui să am – decât de situațiile în care cineva distruge o căsătorie. Așa cum acționezi și cum prezinți lucrurile, asta aș fi făcut. Și nu e adevărat. Relația voastră era ruptă, osificată, inexistentă. Tânjeai după ceva. Mi-ai întins mâna. Niciodată n-aș fi îndrăznit să întind eu primul mâna, înainte de toate din orgoliu, pentru că, de-aș fi fost refuzat, aș fi intrat în pământ de rușine. Deci toți trei am avut un rol în cele întâmplate, iar acum apar doar eu în acela de spărgător de cămine. Și așa cum îl văd, e în stare să mai și poarte vorba: priviți, tipul acela mi-a distrus casa. Nu merit palma asta, pur și simplu n-o merit.

Pentru că tot ce ar urma ar fi la fel de forțat. Presupun că divorțezi. Vei aștepta să mă însor cu tine. Dar faptul ăsta nu se decide în grabă și nu se face fără iubire. Nu se face sub presiune. Chiar dacă ar exista sentimentul, gândul că ești obligat să o faci tulbură totul și vâră la temelia noii construcții ceva ce nu trebuie să existe. Ceva care ar putea exploda – bum! – oricând distrugând și mai mult.

Tot astfel nu suport să fiu arătat cu degetul. Fie și de el; sau de fiul vostru: omul ăsta i-a despărțit pe părinți mei. Nu trebuia să pronunți nume, chiar dacă ajunseși la convingerea că te sufoci dacă nu mărturisești totul. Nu reușesc să înțeleg!

Te admir pentru curaj. Și pentru că ești onestă. Dar și în asta există o limită: nu poți fi atât de onest încât să-ți tai propriile drumuri, trebuie să existe și un sentiment de autoconservare.

Bine că n-am apucat să trimit acea scrisoare, aș fi arătat și ridicol pe deasupra. Deși, mai știi?

Și cu toată furia pe care o simt acum pentru ce ai făcut, mi-e un imens dor de tine. Îmi amintesc că astăzi, în timp ce-mi vorbeai pe coridorul aceia întunecat, îmi venea să te mângâi. Îți priveam trupul. Vedeam tot timpul femeia din tine, cu care doream să fac dragoste. Arătai obosită, cu pungi și cearcăne în jurul ochilor, dar îmi spuneam că astea ar dispărea dacă s-ar spulbera problemele și ai fi iarăși frumoasă. Ești frumoasă. În clipa asta doresc nebunește să te posed, aproape ca el, cu furie.

Îmi fac o cafea, să mă liniștesc.

De fapt, nu-mi dau seama ce mai pot face. Nu-ți vreau răul, nici nu vreau să suferi. Dacă va fi să divorțezi, e mai bine s-o faci repede. Dacă va fi să rămâi cu el, e mai bine să decizi repede. Mă vei uita. Probabil greu, dar mă vei uita. Știu asta.

Îmi închipui doar ce simți în momentul acesta în care te gândesc. Nu mai sunt sigur de nimic. Decât că m-a cuprins iarăși acea nemăsurată senzație de nefericire. O scriu, deși sună melodramatic și am oroare și de astfel de vorbe. Sunt singur, cu o senzație oribilă de gol, aproape de vomă. Am să desfac o sticlă cu vin. Fie ce-o fi. Deși ar fi mai bine să mă culc și să dorm. Odihnit, voi vedea cu mai multă limpezime.

27 noiembrie

Spun ca și tine: mi-e greu. Mi-e dor de tine. Te vreau aici. Încerc să lucrez și gândul îmi zboară la tine. Îmi spun să plec pe străzi, aiurea, sau să-mi vizitez vreun prieten și mă oprește gândul că ai putea telefona. Știu că n-ai să telefonezi.

Oare încep să te iubesc?

Nu-mi iese din cap aproape strigătul tău, când încă nu se petrecuse nimic rău: „Nu vreau decât să mă iubești. Iubește-mă!”

Reascult „The Power of Love” pe care îl ascultam împreună când, în fierbințeala îmbrățișărilor, îmi spuneai *I'm your lady,* sunt femeia ta. Doamne, ce ajung să debitez?! Penibilă melodramă…

Te văd umblând prin casa ta pe care n-o știu. Stingheră. Obosită. Terorizată.

Am avut două vise sinistre zilele trecute Nu le-am notat, nu le mai țin minte, în afara sentimentului că mi se va întâmpla ceva rău.

28 noiembrie

Sufăr îngrozitor că nu te pot suna. Am sentimentul că îmi sunt tăiate toate posibilitățile de mișcare. Am fost tentat să formez numărul tău. Dar: putea răspunde altcineva și nu te puteam cere; puteai răspunde tu, dar fără șansa de a sta de vorbă, pentru că eu n-am voie să-ți telefonez. Îmi imaginez că te aștept mâine – sau în altă zi – pe unul din coridoarele Institutului și când te zăresc în sfârșit, n-am curajul să-ți spun nimic, iar tu treci pe lângă mine. Nu ca și cum nu m-ai cunoaște, asta nu cred posibil, ci doar convinsă că așa trebuie să te porți. În măsura în care ești convinsă că trebuie să scapi de mine.

Dacă te-aș vedea acum. În clipa aceasta, ți aș spune doar că îmi ești îngrozitor de dragă și că nu mi este ușor nici mie, deși îmi e clar că ție îți este cu mult mai greu. Ce simplu ar fi fost dacă nu aveai un copil…

29 noiembrie

Deci ai stat de vorbă cu mine!

Însă eu continui să rămân cu mâinile legate. Nu pot și nu am dreptul să acționez. Trebuie să decideți voi mai întâi ce vreți. Vă mai iubiți ori nu; mai aveți nevoie unul de celălalt sau nu; țineți sau nu cont de copil; refaceți ce s-a rupt sau nu. În nici una din verigile acestea eu n-am cum interveni.

Nu mă pot împiedica să-ți spun că n-aș fi vrut să se ajungă aici, că aș fi dorit să curgă totul altfel, că ar fi fost

bine să ne lămurim cu sentimentele noastre. Probabil abia acum încep să te iubesc. Tu spui despre tine că nu mai știi ce simți. Te doresc foarte mult. Sunt surprins de ce gândesc. Nicicând mai înainte n-am procedat în felul acesta. Întotdeauna când mi-a plăcut o femeie, am făcut dragoste cu ea, dacă și ea era doritoare. Cu mai multe, în aceeași perioadă de timp. Ca un fel de sport. Cu convingerea că sexul nu are nici o legătură intimă cu sentimentele. Gândind că poți fi dedicat unei femei și, în același timp, tot ce faci cu o alta să nu fie înșelătorie, cât nu afectează sentimentele pentru cea dintâi. Poate o să am prilejul să mă explic o dată pe larg. Dar eu, care gândeam în felul acesta, n-am mai făcut dragoste cu nici o altă femeie de când ai revenit. Au sunat aici, nu o dată. Unele s-au arătat surprinse. Culmea este că nici nu simt nevoia; mai exact, nu vreau. Până mă lămuresc ce se va întâmpla cu noi. Îmi este dor de tine nu doar din necesitate, ci și pentru că am credința că mi te potrivești.

Nu astea voiam să le înșir, ci despre ce simțeam și gândeam după ce te-am văzut. Poate și pentru că mă cred mai singur chiar decât înainte.

Te priveam, încercând să fiu detașat. Arăți obosită, ai cearcăne în continuare, nu te mai îngrijești, ridurile sar în ochi. Astăzi ți-am văzut întâia oară vârsta. Dar pentru mine continuai să fii frumoasă, sau mai degrabă o femeie pe care aș putea-o face foarte frumoasă și tânără. Totul s-ar naște din fericirea din tine, iubind și știindu-te iubită. De n-ar fi tot ce spun doar vorbe!

1 decembrie

Ieri n-am scris nimic. Jurnalul acesta nu-i decât o momeală perfidă cu care încerc să-mi alin chinurile. Seara mi s-a părut îngrozitor de lungă. M-am străduit să adorm, răsucindu-mă pe o parte și pe alta, în căutarea unei poziții care să-mi aducă liniștea. Câtă naivitate! N-am vrut să scriu nimic, ca să nu repet, iarăși și iarăși, cât te doresc trupește. Ședeam nefăcând nimic, întins în pat, obosit fără motiv, imaginându-mi unde ești, mișcările pe care le faci, vorbele pe care le spui altora. Sau închipuindu-mi-te aici, lipită de mine, pregătită să-mi transmiți fierbințeala trupului tău, dornică de mângâierile mâinilor mele care ar urmări fiecare curbură, prelungind clipa extazului tău cu ochii scăldați în apa aceea de fericire.

M-am gândit dacă ne-am suporta unul pe celălalt vreme îndelungată, ce am face fiecare. Știi puțin despre mine. Știu puțin despre tine. Poate intuiam unele lucruri, dar nu-i de ajuns. Poate ne-ar fi destul împlinirea fizică și ar fi superb. Nu pot fi sigur. Poate ne-am iubi. Și dacă nu s-ar întâmpla? Ar însemna că ai distrus tot ce ai avut; că eu am blocat tot ce aș fi putut face. Cum spuneai: „o mare nenorocire sau o mare fericire."

Culmea e că nici n-am apucat să ne dezmeticim. Adică să ne săturăm unul de trupul celuilalt – bun, poate nu ne săturam – dar măcar, în timpul scurs, să ajungem să ne știm atât de bine trupește, încât să privim cu alți ochi restul din celălalt. Am fi fost în stare, atunci, cu limpezime, să luăm decizii. De atâtea ori mi-ai spus: „Nici măcar nu-ți cunosc sentimentele, dacă cumva n-am fost decât o parteneră de amor". Gând cât se poate de justificat și tulburător. Și pe urmă, tot tu: „Dar nu-mi pasă. Acum nu-mi pasă."

Mă simt atât de obosit, încât nici măcar n-am puterea să-mi duc gândurile până la capăt. Tot ce știu este că te vreau aici. O oră măcar.

4 decembrie

N-am scris nimic de câteva zile. Am dorit să văd cât rezist. Nu pot fără s-o fac.

Mă simt ca un porumbel fiert – cu siguranță mi-a rămas imaginea asta oribilă din vreo carte. De două zile, de când am avut discuția aceea, simt o apăsare care mă împiedică să respir.

„Vreau să-ți vorbesc", am spus.

„Te ascult."

„Nu aici. Vreau să fim singuri", am spus.

„Mai are vreun rost să ne ascundem acum? Bine, să căutăm un alt capăt de coridor. Și eu vreau să-ți vorbesc."

Am ajuns la colțul scării de serviciu pe unde nu mai trece nimeni de când, cu luni în urmă, muncitorii părăsiseră schelele ridicate să astupe crăpăturile rămase de la cutremur. Ferestrele enorme, zăbrelite, dau spre o mare de acoperișuri de tablă care pluteau într-o ceață vineție. Țin minte că m-a șocat culoarea asta, când m-am apropiat de geamuri. Întotdeauna când sunt cu tine mi se întâmplă să remarc detalii stranii pe care le asociez

făpturii tale. Am simțit că ești lângă mine din fumul albăstrui al țigării pe care o aprinseși deja și care mă învăluia. Te-am privit și în loc să te iau în brațe cum doream ori să prind în palme sânii plini care împungeau în puloverul cafeniu, am spus:

„Să fugim peste acoperișuri."

Ai zâmbit, în sfârșit. „Ești nebun, Petru Sala." Ai tras adânc din țigară. „Poate de asta te voi iubi întotdeauna mai mult ca pe oricare altul."

Apoi ai dus mâna la frunte, acoperindu-ți ochii, de parcă ai fi vrut să uiți că ai spus ceva ce ar fi trebuit să rămână un secret. Am crezut o clipă că ți-e rău, chiar am avut impresia că te clatini, te-am sprijinit.

„N-am nimic. A trecut", ai spus. „Mi-am amintit iarăși de ieri."

„S-a purtat cum nu se cuvine?" am întrebat.

„Cum adică?"

„A încercat să te oblige la ceva?"

„Nu. Nu-i asta."

M-ai privit drept în ochi, dorind să-mi vezi reacția. „I-am propus să divorțăm", ai spus.

Am așteptat să continui. Simțeam că încă nu spuseseși totul.

„Nu va fi simplu. Tot ce a răspuns a fost, că nici o lege din lumea asta nu-mi va da copilul mie. Și că de mi-l va da, o să-l fure și n-o să fie al meu și îi va spune cum i-am trădat eu pe amândoi. Și că mă va distruge, oriunde mă voi afla."

M-a cuprins un fel de tremurat de furie.

„N-are cum să facă așa ceva. N-are voie. Nu va fi lăsat."

„Crezi? Nu-l cunoști."

Te-ai sprijinit de pervaz cu o privire goală.

„Nu știu ce se va întâmpla. E prima oară când mă simt pierdută."

„Dar mă ai pe mine", am spus, întorcându-ți fața. Știind că spun vorbe fără rost.

„Da", ai șoptit, cu o voce care nu era sigură. „Chiar așa, te am pe tine."

„Să nu crezi că încerc să fug."

„Știu."

„În orice fac mă gândesc la tine."

„Știu și asta."

„Vreau să fiu alături de tine și sunt alături de tine."

„Știu și asta. Dar nu-i de ajuns.”

Te-ai întors în sfârșit spre mine și ochii tăi negri ardeau acum.

„Nu-i de ajuns. Poți face cuiva răul dorindu-i binele. E un vechi proverb pe care îl cunoști, bineînțeles, și tu. Nu mă pot bizui numai pe impresii. Vreau certitudini și nu le mai găsesc nicăieri în jur și mă simt pierdută. Nu vreau să te oblig la nimic, cum încearcă el să mă oblige, întâi izolându-mă, pe urmă spunându-mi să plec. N-am arta adulterului în mine, pur și simplu n-o am. Nu pot să-i replic când mă acuză, nu pot să nu-i dau dreptate în sinea mea. Tac și tăcerea mea îl face să jubileze și continuă să mă lovească. Nu mai știu ce-i cu mine, n-am idee de unde să mă prind să mă regăsesc. Nu suport minciunile. Nu vreau să mă minți. Taci, nu spune nimic, nu te acuz că m-ai minți. Dar am momente în care tăcerea ta mă sperie, mă dărâmă. Indecizia ta mă înnebunește. Detest să lămuresc lucrurile clare și nu mi se cere zilnic decât să lămuresc ceva ce pentru mine e cât se poate de limpede. Nu mi se cere decât să mă justific, sunt pusă în fiecare zi pe cruce. Nu mai suport. Simt că-mi fuge pământul de sub picioare. Nimic nu mai e sigur în jurul meu. Nimic nu mai e sigur nici în mine însămi. Nu mai știu dacă ce cred e bine, dacă ce simt e adevărat, nu mai știu dacă mă bucur când te văd, nu mă mai liniștesc tăcerile tale, mi se pare totul murdar, totul o lașitate, totul…”

Te-ai oprit brusc, ți-ai întors fața spre fereastră, ți-ai sprijinit fruntea de un braț izbucnind într-un fel de hohot fără lacrimi.

„Dumnezeule! Ce ajung să spun! Iartă-mă. Sunt nebună. Nu știu ce-i cu mine.”

Mă simțeam îngrozitor. „Probabil vrei să pleci”, ai mai spus. „Nu pleca. Cu adevărat nu vreau să te acuz. Nu știu ce spun.” Am rămas acolo preț de o jumătate de oră, privindu-ne. Fără să ne vorbim. Mi-ai luat mâna și mi-ai lipit-o de obrazul tău rece. Simțeam că trebuie să te liniștesc. Simțeam că trebuie să spun ceva, pentru că toate vorbele tale erau adevărate. Am fost incapabil să scot un cuvânt și când am vrut s-o fac m-ai oprit. Simțeai poate la fel de bine ca și mine că n-am ce spune, că n-aș face decât să prelungesc o tensiune în mod inutil. Era adevărat ce spuneai, dar aveam sentimentul, în chiar clipa aceea, că vorbeai despre un altul, nu de mine, că umbra acestuia

e alături de noi și dacă spun ceva n-o alung, dar distrug totul.

Nu fug. Dacă vreau să te las pe tine să decizi nu înseamnă că nu sunt bărbat. Dacă tac, nu înseamnă că sunt laș. Mă sperie gândul că asta ai putea crede. Te doresc, dar nu numai pentru trupul tău. Când mă afund în lucrări, sau umblu și mă prefac că nu mă gândesc la tine, mint.

Cum să te fac să înțelegi, când ajung să nu mă mai înțeleg nici pe mine?

5 decembrie

Aseară târziu, am primit un telefon de la V. M-a întrebat dacă am discutat cu tine. Nu, i-am răspuns, din moment ce îmi spusese să n-o mai fac.

Eu continui să-mi asum rolul că nu știu nimic.

„Bine”, a spus, în felul său repezit. „Au trecut zece zile. Fă-o! Te rog, discută cu ea, să se lămurească. Să nu se ajungă la decizii pripite.”

Nu știu dacă astea i-au fost exact vorbele. Înțelesesem că nu voi fi amestecat în deciziile voastre. Ce s-a mai întâmplat între timp? Ce mai vrea? E oribil să fii ținut în neștiință…

6 decembrie

M-am trezit cu gândul că sunt două luni de când m-am culcat cu tine. Mi-ai spus că ai început ziua la fel. De ce nu te-aș crede?

Am stat îndelung de vorbă. Alt fel decât ultima oară. Îmi era dor să te văd. Să te aud. Îmi este greu când nu se întâmplă. Ți-am spus-o.

Dar după discuția de astăzi am sentimentul că povestea noastră s-a încheiat.

Tu însăți foloseai verbele la trecut. Nu știu ce speram. Nu știu ce mai sper încă. Repet: încă.

Încerc să fiu cât mai limpede cu mine însumi, deși mă simt de parcă aș avea în față o călătorie chinuitoare. Cred că aș vrea să divorțezi, dar să fii tare, să nu cedezi și să-ți iei fiul cu tine. N-ai fost 16 ani un obiect. Mai apoi am putea trăi împreună. Ca bărbat și femeie. Mă gândesc

demult că ai putea fi femeia mea – greșesc: ești; erai demult și doar drumurile noastre au fost paralele. Dar toate astea nu ți le pot spune cu claritate, chiar atunci când mă întrebi, pentru că ar însemna să te influențez. Ar însemna ca tu să acționezi știindu-ți spatele acoperit, într-un fel pripit, cum tot el spune – ai putea să nu cântărești bine ce contează cu adevărat pentru tine, eu sau trecutul tău și ce cuprinde el. O acțiune pripită se va întoarce mereu împotriva mea și vei ajunge să mă urăști că v-am separat. Dacă nu spun nimic, nu mă poți acuza de așa ceva.

Apoi sentimentele tale se pot modifica. Dacă îți spun asta, te împotrivești. Știu că acum, astăzi, negi asta cu înverșunare. Dar ce îți garantează sau îmi garantează că vei simți la fel și după un timp? Spui că mă iubești ca pe nimeni altul. Ești absolut sigură? Ce înseamnă iubirea asta, cum ai putea-o pune în vorbe sau în fapte? Știu bine că suferi, știu bine că îți este foarte greu. Crezi că mie nu-mi este? Tu – spui – va trebui să tai în carne vie. Să dai sentimentele de-o parte. Să mă dai pe mine de-o parte. Înțeleg. Dar îți rămâne cel puțin ceva pentru care merită sacrificiul (ce cuvânt pompos!): băiatul. Poate îți mai rămâne – și aș vrea să cred – gândul la ce a fost atât de concentrat, cum spui, în atât de puțin timp. Dar mie ce-mi rămâne? Sunt laș dacă mă gândesc astfel? Sunt egoist dacă mă gândesc și la mine? Nu rămân cu mâinile absolut goale și cu regretul – de data asta clar, pentru că am avut dovezile palpabile – că *puteai* fi femeia mea, jumătatea mea și de două ori când ne-am întâlnit în viață cauze cărora nu m-am putut împotrivi, sau n-am vrut, dracu știe, mi te-au luat? Și va mai trece un an sau vor mai trece cinci sau puțin îmi pasă câți, se duce dracului totul și ajung pământ fără să fi avut clipele acelea calme după care tânjesc de atâta amar de vreme. Cine, dintre noi, e mai în pierdere? Pentru că, admițând că te împaci până la urmă cu el, nu știu în ce condiții, că rămâi perechea lui, îți rămâne și ceva pentru care trăiești. După un timp, vei uita povestea de acum, care ți se va prezenta ca o aventură. Tu însăți vei ajunge să te gândești ca la o aventură. Poate și pentru mine va fi tot o aventură, în acel moment, dar nu voi avea nimic altceva pe lângă acest gând. Pentru că familie n-am și n-am avut, pentru că n-am reușit să fac cercetările despre care ți-am vorbit, n-am fost în stare să scriu cărțile avute în minte. Nici măcar n-aș putea spune

că am sacrificat familia pentru scris sau pentru știință. Nu mi-a reușit nimic. Sunt un nimeni. Crezi că, gândind toate astea, și nu de ieri-de azi, îmi este bine?

Ne-am despărțit atât de brusc astăzi, pentru că simțeam că se rupe ceva în mine. Și în egală măsură pentru că nu te mai puteam privi. Îmi era așa de dor de trupul tău, încât te-aș fi dezbrăcat în biroul acela, să te sărut toată, să pătrund în tine și tot restul. Nu știu de ce sau ce mă atrage atât de mult la tine. Dar e suficient să mi te închipui și te simt în vârful degetelor, îmi simt palmele alunecând pe pielea ta extraordinar de catifelată, mă văd purtându-te în brațe și n-ai greutate, mă văd acoperindu-te, mă simt întreg în tine, îți văd ochi negri înspăimântați de uimire și bucurie după ce te-ai lăsat iubită. Și vei putea spune: te gândești la mine doar sub unghiul acesta, mă dorești ca femeie și tot ce vrei este să faci dragoste cu mine, dar într-o zi o să te obișnuiești și o să te saturi. Nu neg că mă gândesc enorm la trupul tău și mi te închipui iubindu-ți-l. Dar nu e numai asta. Nu ți-aș fi cerut, altfel, să-mi promiți că, indiferent de relația noastră, te vei apuca să traduci cărți pentru a-ți căpăta independența. Nu m-aș gândi că ești profund nemulțumită – sau ai fost. Poate mă înșel, dar impresia mea este că, cel puțin de la un timp, nu-i mai ești partener. Nu-mi pot scoate din cap vorbele lui pe care le-am socotit nedrepte și indecente: „Maria nu poate înțelege problemele complicate, metafizice, ea e cu soma, cu trupul, pricepi?” Cum poate spune asta despre femeia care a stat lângă el 16 ani, i-a făcut un copil și a trecut prin atâtea? Sunt eu cel rău și cel care nu înțelege? Sau poate spune și asta și atunci eu nu știu nimic?

Am un sentiment dureros de ruptură. Îmi lipsești. Sunt îngrozitor de trist. Nu-mi găsesc cuvintele. Îmi vine să urlu. Aș vrea să am o putere uimitoare, să reorganizez lumea, să dau timpul înapoi. N-o am. Mă simt singur. Mi-e teamă. Gândesc ca un adolescent. Simt că mă repet și mă prostesc. Îmi este nespus de dor de tine.

Oare am ajuns, în sfârșit, să te iubesc?

9 decembrie

Am fost plecat să aduc o serie de date de la una din filialele noastre din țară. Le puteam primi, firește, și prin

poștă. Dura prea mult și aveam nevoie urgentă de ele. Dar voiam și să ies câteva zile din București.

Mi-am întâlnit una din colegele de facultate. Fusese o strălucită studentă, profesorii îi prevedeau o carieră frumoasă. N-a ajuns decât o funcționară supusă unor imbecili care nici nu știu ce să-i ceară, când li se comandă felurite rapoarte de la Centru. Și-a păstrat aceeași minte ascuțită cu care disecă realitatea și pe ea însăși, dar și-a pierdut entuziasmul. Am stat mult de vorbă despre ce s-a întâmplat cu noi de două decenii și despre ce este în jurul nostru. Nici unul dintre noi nu s-a dezvoltat normal. Refuză să accepte că am fi fost o generație de sacrificiu. Ar însemna să știm că la capătul unui drum ne așteaptă ceva căruia îi poți spune răsplată sau viață decentă. Nimeni însă nu mai crede asta, în afara fanaticilor sau a celor corupți care își iau răsplata acum. Nici măcar, mi-a spus, nu mai e important că s-a răspândit corupția, că totul se vinde și se cumpără. Femeile sunt gata să se culce cu orice libidinos pentru un mărunt avantaj material sau o funcție. Bărbații cumpără cu bani conștiințe. Ne-am transformat cu toții în victime ale aceleiași molime, fiecare fiind înghițit de un pește mai mare și mai incapabil. Nici măcar nu mai e important că foiesc informatorii și delatorii. Adevăratul semn de boală e că ei ar putea să nu mai existe, să dispară peste noapte și doar ideea că mișună printre noi să facă identice ravagii. Primul val și al doilea val și-au îndeplinit misiunea cu brio, reușind să ne inculce sentimentul că aceasta ar fi starea naturală a lumii. Acționăm ca și cum ei sunt prezenți pretutindeni apărând șubrezenia ce trebuie prezentată drept cea mai solidă construcție. Potemkiada. Fațade de mucava în spatele cărora e golul. Nu are cum să reziste la nesfârșit pentru că într-o bună zi tot se va trezi un copil care să spună: tată, dar nu e nimic dincolo de acest zid, regele e gol!

A scris un studiu despre minciună pe care mi-a îngăduit să-l citesc. Eram foarte buni prieteni în facultate, nu ne-am revăzut de amar de vreme, n-avea cum să știe în ce fel mai gândesc acum. Mi-a spus: „Nu știu dacă fac rău sau bine arătându-ți-l, dar plec de la ideea că ai rămas în parte ca atunci și nu mă vei trăda. Nu pot să cred că am fost corupți cu toții. Și la o adică, puțin îmi pasă, dacă mă înșel. Înseamnă că întreaga mea demonstrație e sută la sută valabilă”.

N-avea nici un rost s-o asigur de discreția mea, aș fi devenit ridicol. Scrisese o dizertație strălucitoare, pentru care am invidiat-o. Analizase nu cauzele minciunii, ceea ce ar fi mai lesne, ci mecanismele minciunii care a înghițit absolut totul, împărțind-o în categorii: minciuna carieristă, minciuna lingușitoare, minciuna distinsă, minciuna lacomă, minciuna din viciu, minciuna din mimetism, minciuna ca mijloc de apărare, minciuna disperată. Minciuna ridicată la rang de demnitate. Demnitatea omului nu are valoare absolută, ea nu se face vădită decât în măsura în care reprezintă aplicarea unor principii la contingențe. Dar când principiile acestea nu mai sunt cele universal acceptate, construcția întreagă nu poate fi decât alta, nu cea care se autoproclamă. Criteriile perene nici măcar nu au fost înlocuite cu criteriile imediatului, ceea ce ar mai putea fi de înțeles, ci cu unele complet false, dar îmbrăcate exact în mantia celor pe care le-au înlăturat. Unii își apără căminul, alții – persoana iubită, alții – locul pe care îl ocupă, alții se apără pe ei înșiși. Minciuna a devenit modul de existență. În corespondența dintre om și lume, atitudinea variază, dar agentul e la fel de morbid și răufăcător, oricare ar fi forma sau gradul în care s-ar exprima. Homo ludens ridicat pe treapta jocului sinistru. Am regăsit câteva idei din Huizinga, modificate, mai exact spus duse mai departe, dezvoltate de-a dreptul surprinzător, pentru mine cel puțin, într-o perspectivă sociologică. Jocul care are loc de dragul unei alte realități, care se naște din presupunerea că servește unei anumite finalități biologice, e înlocuit cu jocul minciunii care poate fi explicată prin analiză biologică. Brusc, jocul nu mai este joc, ci cruzime. Temporală și atemporală, minciuna are un scop în sine, dar e capabilă să se desfășoare și în afara ei, înghițind totul, chiar și știința. Jocul se asumă prin toate semnele distinctive lui: distracția banală, goana după senzații grosolane, defilări, competiții naționale fără rost, manifestări ce aduc în prim plan nerealizații care se supun cu voioșie noilor reguli și pentru care sunt unica șansă de manifestare. Treptat totul se înează în banalitate și se neutralizează valoarea. Se creează cu încetul mentalitatea că oricine e în stare de orice și dispare respectul pentru educație, inteligență și creație, care sunt văzute ca elemente moștenite, burgheze, istoricește depășite. Domenii întregi sunt alterate în fundamentul lor și nu va

mai fi posibil să le refaci decât în generații. Toți cei care nu participă la această uriașă mascaradă, puținii care mai sunt în stare, devin antipatici, nu ca persoane, ci din punct de vedere social, pentru că se împotrivesc unei ordini ce trebuie unanim admisă. Devin străini, inamici, trebuie înlăturați ca să nu tulbure sau să nu mai tulbure armonia minciunii – și aici stau necesitatea și rolul purificator al delațiunii, cu atât mai necesară cu cât minciuna devine mai atotputernică. Nu trebuie, nu e permis ca într-o zi să se nască pruncul acela în stare să strige că regele e gol; sau, dacă s-a născut, trebuie căutat din timp, vânat ca în Betleem.

Mă cutremuram citind o asemenea viziune apocaliptică și am discutat îndelung pe marginea ei. Dacă tot ce scria acolo ar fi întocmai, înseamnă că nu mai suntem deloc autentici. Și nu este așa? – mă întreba. Ești în stare să-ți recunoști insatisfacțiile și să le suprimi? Ești în stare să-ți recunoști eșecurile și să admiți că susții idei în care nu crezi? Ești în stare să le vorbești celor pe care nu-i cunoști din jurul tău despre farsa ai cărei actori suntem? Ești în stare să refuzi sugestiile binevoitor lingușitoare ale unui superior care îți impune punctul de vedere oficial? Ești în stare să-ți pălmuiești șeful care te umilește? Ce înseamnă să fii autentic într-o lume în care nimeni nu e autentic și jocul însuși a devenit morbid?

Bine, am replicat eu, dar asta înseamnă că nu mai e nici o deosebire, nici un pas până la lașitate. Și mai este vreunul? a venit răspunsul ei. Nu vezi în tot ce te înconjură lașitatea? Crezi că tu însuți nu ești un laș? Crezi că eu nu sunt?

Dar atunci înseamnă că nu mai există ieșire, am spus. Ba da, există una singură, în disperare, care nu mai poate fi mimată. Asta ar fi concluzia studiului meu, dar despre asta nu vreau să vorbesc. Nu știu ce iese din ea. Pot doar să intuiesc. Hai, mai bine, să bem o sticlă cu vin și să ne amintim de vremurile când eram studenți.

M-am gândi tot timpul, la întoarcere, la discuția aceasta pe care aș fi vrut s-o continui cu altcineva. Când am deschis acest carnet, am înțeles nu doar că îmi fusese în permanență dor de tine, dar și că nu sunt în stare să-mi răspund în ce măsură lașitatea ne-a invadat și pe noi. Sau pe mine. Mă gândesc că scrisoarea aceea, de „lămurire” sau de „protest” adresată lui, și pe care n-am mai trimis-o, trebuia să ajungă întâi la tine, să știi ce cred, să încerci să

vezi lucrurile și altminteri, ca să te poți apăra, să ieși învingătoare indiferent ce se va întâmpla.

Apoi sosește telefonul tău surprinzător și-mi spui că vrei să vii la mine. Nu mai știu ce să înțeleg. Vreau și nu vreau să vii. Știi de ce vreau. Nu vreau pentru că îmi este teamă; să nu-ți fac și mai mult rău, să nu te leg și mai mult de mine, când ar trebui să fii lucidă, să nu fii cumva urmărită și să ne trezim cu el aici. Îmi spuseseși că ai promis că nu mă vei mai vedea până nu se hotărăște ceva. S-a hotărât și eu nu știu încă? E cumva o capcană? Iartă-mă, nu te suspectez, dar sunt atât de pățit… Ca să nu mai vorbim de faptul că niciodată până acum n-a venit cineva să-mi ceară socoteală – n-are a face forma, politicoasă ori „pe departe" – pentru că nevastă-sa nu-l mai iubește sau se despart din cauza mea. Am oroare de asemenea întâlniri.

Nu știu, de fapt, ce să cred.

10 decembrie

Nu mai înțeleg nimic.

Sau ar trebui să înțeleg și refuz s-o fac?

De cum ai apărut, mi-ai căzut în brațe și mi-ai cerut să te sărut. Am reușit, luptând cu mine, să te îndepărtez.

„Te rog, nu trebuie."

Ochii negri s-au umplut pentru o clipă de lacrimi, dar te-ai stăpânit. Ne-am așezat la distanță unul de celălalt.

Îmi spui câte ceva din întâmplările ultimelor zile, deși hotărâsem să nu mai discutăm despre asta. Îmi spui că ai presimțiri foarte rele, că nu știi dacă ești sau nu urmărită, că n-ar fi trebuit, de fapt, să ajungi la mine. Brusc, după nici cinci minute, pleci. Nu-mi răspunzi la întrebări, privirea ta e surprinzător de speriată și tristă. Mai spui că n-ai venit să pleci, ci să stai. Dar îți iei imediat la revedere.

Ce să înțeleg? Ce n-am făcut cum trebuia sau cum te așteptai? În clipa cât te-am ținut în brațe, cu o frântură de mângâiere, trebuie că ai priceput cât de dor îmi este de tine. Pe urmă, nu puteam face altminteri.

Ai înțeles cumva că sunt laș dacă am întrebat de ai fost urmărită? Nu era firesc? Nu crezi că trebuie să-ți fie și teamă pentru tine? Nu crezi că e firesc ca relația

noastră, dacă va mai fi, să curgă ca o bucurie și nu să ne acopere spaima timpul petrecut împreună? M-ai întrebat ce făceam și am răspuns că mă uitam prin hârtii. Nu e adevărat: așteptam, nimic altceva, înnebunit de dorul de tine. De zile întregi nu fac decât să mă gândesc la asta, azi m-am trezit simțindu-te lângă mine și doream să se întâmple în realitate. Și totuși…

Nu cumva e mai bine așa, încât să nu mai ai conștiința „încărcată", ca data trecută, și să istorisești acasă totul, ca și cum nu s-ar putea și fără? Istorisești doar cuiva care înțelege, care vrea să afle și motivele unui act și care, indiferent că e dornic sau nu să repare o greșeală, acționează spre un deznodământ coerent și cu logică. La o lună după ce ai dezvăluit relația noastră, încă nu știi ce va urma. Mi se pare absurd, pentru că nu există o sută de căi de urmat, ci doar două: ori rămâneți împreună, în funcție de interesele voastre și de cum acceptați un compromis; ori divorțați. Și într-un caz, și în celălalt, eu gândesc că trebuie să câștigi pentru că vinovat în măsură de 90 la sută este el. Și într-un caz, și în celălalt, situația trebuie să fie limpezită ca între doi oameni civilizați. Nu sunteți nici primii, nu veți fi nici ultimii ajunși într-un asemenea impas. Dacă tu ești mai cinstită decât alte femei (decât toate?) nu înseamnă că are dreptul să te terorizeze. Chiar și detaliul că ai spus ce el știa sau intuia doar, ar fi trebuit să ducă de îndată la o înțelegere și la înlesnirea deznodământului.

Pentru că nu se întâmplă astfel, e firesc să nu știi ce să faci. Să vrei să mă vezi, pentru că nu știi dacă s-au rupt, dacă ai rupt, dacă e bine să rupi toate legăturile cu mine, din moment ce el nu a luat o decizie. E posibil ca după vizita de astăzi să fi decis să rupi legăturile cu mine, greșit socotindu-mă un laș. Nu te acuz de calcul, dar ar apărea firesc să gândești în felul acesta. Pentru că, probabil, ții la mine. Nu știu dacă mă iubești cu adevărat, în general nu prea cred în jurăminte de felul ăstora, dar ar trebui să cred pentru că o repeți cu convingere. Ținând la mine sau iubindu-mă, e firesc să vrei să mă vezi, chiar știind că e o nebunie, din moment ce încă n-ai tăiat în carne vie. S-ar putea ca astăzi să fi fost ultima oară când ai venit *cu adevărat* aici. Să regret. Știu asta. Dar mai știu că, orice ai replica, am și eu în mine o parte onestă care îmi spune că am procedat bine. Pentru că, făcând dragoste cu tine, te legam și mai mult și nu e corect. În sinea ta, nu

vrei să te desparți de el. În sinea ta, vrei să continue. În sinea ta, nu poți renunța la copil. Toate le înțeleg. Eu n-am fost decât un interludiu. Mă iubești cum iubești un interludiu, pe care eventual îl reasculți cu plăcere când ai chef. Nefericitul sunt eu, nu tu, eu care primesc doar în măsura în care vrei să dai. Așa a fost mereu, de optsprezece ani. S-ar putea chiar să te lege de el sentimente mai puternice decât recunoști acum, sau decât ești dispusă să recunoști.

Ce nu reușesc să înțeleg deloc este de ce te simți terorizată, într-atât încât aproape îmi transmiți și mie starea asta, în loc să te zbați și să-ți arăți personalitatea. Dacă tu știi într-adevăr ce vrei și el nu se decide – hotărăște tu. De ce te lași doborâtă de valurile lui de vorbe învinovățitoare? De ce nu vrei să admiți ce spun eu, anume că n-ai făcut nici o monstruozitate și nu ești, de fapt, vinovată cu nimic? Ți-am dat să citești niște pagini care ar fi trebuit să te lămurească. În zadar. Unde îți este fermitatea de care ai făcut caz? De aici îmi izvorăște gândul că, în străfundurile tale, încă ții la el, și aș accepta ca normal, și nu vrei de fapt să modifici situația de până acum. În cazul acesta, de ce sunt eu acuzatul? Firește, nu în vorbe, ci în priviri, într-o stare care se transmite. Crezi că n-o percep?

Și dacă ai știi, totuși, cum te-am așteptat. Cu cât dor. Cât de îngrozit m-am simțit trezindu-mă cu brațele goale după plecarea ta.

Probabil asta merit. Nimic altceva.

13 decembrie

Te-am găsit singură în biroul în care nimeni n-a intrat vreme de două ore. În fața mașinii de scris de care nu te-ai dezlipit.

„Speram să vii să mă vezi”, ai spus, zâmbindu-mi.

„E foarte drăguț din partea ta.”

„Nu-ți bate joc de mine. Știi bine ce vreau să spun.”

„Am glumit. Nici de glumă nu mai știi? M-aș afla aici dacă nu mi-ar fi fost dor să te văd?”

„Poate ai venit să-mi comunici ceva.”

„Nu.”

„Vreau să spun, ceva oficial, că trebuie să traduc cine știe ce lucrare.”

„Nu-ți sunt și n-am să-ți fiu șef. Am venit să te văd pur și simplu. Fie și câteva minute.”

„Poți rămâne o groază. Toate celelalte fete sunt libere astăzi.”

M-am așezat pe pervazul lat al ferestrei, bucurându-mi ochii cu chipul tău. Am avut o clipă o bănuială că vei începe evocări dezlânate despre ce s-a mai întâmplat în ultimele zile. Nu de asta venisem. Sau în momentul acela nu asta voiam să aud.

„Pari schimbată”, am spus.

„S-ar putea să fiu. Astăzi măcar.”

Am așteptat, puțin surprins.

„E un fel de ziuă a mea, nu intru în amănunte să-ți explic. Am primit darul că te văd. Și pe urmă m-am gândit toată dimineața la tine și m-am simțit fericită făcând-o.”

„Mă bucur să-ți fac orice dar.”

„De fiecare dată când te văd, mă înfior. Sunt atât de puține clipele astea, încât nu vreau să uit nimic din ce a fost.”

„Nici eu.”

„Spune-mi, ai fost îndrăgostit de multe ori?”

„Ce întrebare mai e și asta?”

„Ca oricare alta. Ai fost?”

„Nu prea cred. Poate de două sau de trei ori.”

„Și n-a ieșit nimic. Din vina ta? Ele nu te-au vrut?”

„Ai primit o normă la poliție?”

„Te întreb foarte serios. N-au vrut ele să se mărite cu tine?”

„Nu știu. Nu mi-am pus întrebarea.”

„Știi, m-am tot gândit și nu reușesc să dezleg misterul ăsta. Dacă e cumva vreun mister. Că nu te-ai căsătorit până acum. Îmi închipui că multe femei s-au bătut sau măcar au suferit pentru tine. N-arăți rău, ești inteligent și extraordinar în pat. Și sunt uimită, pur și simplu.”

„Nu vrei să vorbim despre altceva?”

„OK, n-am tras cu tunul. Pur și simplu ți-am spus ce mi-a trecut prin cap astăzi.”

„În locul tău aș fi pur și simplu fericită, sau măcar bucuroasă.”

„Sunt. De fiecare dată când te văd, sunt. Nu întoarce capul spre fereastră. Vreau să mă privești tot timpul cât ai

să stai aici. Orice aș spune sau orice ai spune. Repet: sunt fericită când te văd."

„Mi-ai mai spus asta. Demult."

„Pe atunci eram mică și proastă. Era altceva. Nu știam ce vreau."

„Și te-ai schimbat mult?"

„M-am schimbat enorm. Dar la ce bun! Ce rost are să crezi ceva în lumea asta? Ce rost are să trăiești?"

„E absurd ce spui. Ce-ai vrea?"

„Știi foarte bine ce vreau."

„Dar ce-ai vrea de la mine?"

„Știi și asta."

„Și uite așa ajungem iarăși în impas, să nu putem discuta mare lucru. Tu însăți ai stabilit asta."

„Nu, astăzi, fiind o zi specială, sunt gata să discut orice. Facem o derogare."

„Câtă mărinimie! Deci aș putea începe să vorbesc despre rolul nefast al femeii în viața unui bărbat, despre cum te fac ele să te simți fericit un timp, doar atât, și pe urmă să încurce lucrurile sau despre cum vor să te acapareze și-și scot ochii între ele pentru o noapte în brațele tale?"

„Poți să fii serios? Ți-am spus că sunt fericită să te văd și dispusă de orice discuție care ne privește pe *noi.* Atât. Și voiam să știi asta."

„Și eu scriu asta aproape zilnic."

„Cum adică scrii?"

„Scriu. Mă povestesc. Îți vorbesc, îmi scriu gândurile."

„Ai un jurnal!"

„Nu i-aș spune jurnal. Niște însemnări."

„Sunt curioasă ce vei fi scris despre mine. Poate o să mi-l dai și mie într-o bună zi."

„Cine știe?!"

„Am avut ieri o ceartă cumplită. Credeam că se va repezi la mine să mă strângă de gât. M-am retras în camera mea și m-am liniștit doar amintindu-mi de serile cu tine. Mi-e dor să mă iei în brațe și să faci cu mine ce vrei, sau ce știi că trebuie."

„Și mie."

„E foarte gelos. I-am jurat că nu te mai văd o vreme. Pe urmă mi-am dat seama ce absurd e jurământul ăsta și i-am spus că mi-l retrag, pentru că te-aș putea întâlni întâmplător în Institut, ca acum, și n-aș avea nici o vină.

Nu mă pot uita la tine ca la un perete. L-a apucat furia din nou. Credeam că o să mă omoare.”

„Nu-i mai simplu să se despartă de tine?”

„Sunt lucruri pe care n-ai cum să i le explici. Vorbesc unui zid.”

„Dar e un tip rațional, totuși.”

„Nu-i mai simplu să mă chinuie? Să-l ia naiba! Am adormit spre ziuă, după câteva ore în care mi te închipuiam cum respiri în somn și te privesc.”

„Și eu te-am visat.”

„N-am spus că te-am visat. Eram trează.”

„Poate e același lucru. De când am venit la serviciu m-am gândit că trebuie să te văd.”

„Spui că te gândești la mine, dar cred că în realitate nu-ți pasă decât de colțul tău de viață în care să nu se vâre nimeni! Nici un risc! Nici un pericol! Ce faci aici, în clădirea asta? Știu ce planuri aveai. Gândește-te ce-ai făcut până acum.”

„Nu-i drept, Maria.”

„Poate n-o fi drept. Dar ce e drept în viață? Dacă totul e drept, mai e viață? Te iubesc. E drept, oare, să te iubesc?”

„Lasă prostiile.”

„Nu-s prostii. Aici îi dau dreptate lui. Este drept să te iubesc? Nu pentru primejdiile care mă amenință. Ci pentru că ai răsărit peste noapte și mă transformi.”

„N-am răsărit peste noapte.”

„Dar mă transformi într-o altă ființă. Care s-ar putea să fie cea adevărată. Dar asta îmi modifică destinul. Și cu tot ce s-a petrecut cu mine de două decenii ce fac, arunc totul la gunoi? Ce e drept?”

„Am făcut eu vreun rău? Sau tu?”

„Nici n-am spus asta. Mă revoltam așa, în general. Ce e drept în viața asta? Cât timp trebuie să-ți porți crucea? Sau trebuie s-o porți, dacă ai ales între chin și fericire? Tu ce-ai face?”

„În general, sau într-un caz particular, ca al tău?”

„Cum vrei.”

„Sunt unele lucruri pe care trebuie să le respecți. Alteori e bine să alegi să fii liber. Și într-un caz, și în celălalt, să fii egal cu tine însuți.”

„Și dacă nu mai știi cum e acest tine însuți? Sau nici n-ai știut măcar cum e?”

„Alegi. Intuitiv. Riști. Orice e un risc. Încerci să rămâi liber.”

„Mergi prea departe. Tu vorbești de risc? Tu care afirmi că respecți deciziile celuilalt?”

„E o greșeală asta? Nu-i și asta tot risc?”

„Imensă. Dacă iubești. Ai iubit vreodată pe cineva? Nu mi-ai spus-o, iar eu n-am fost indiscretă întrebându-te. Nici acum nu vreau să-mi răspunzi. Reformulez întrebarea: știi ce-i aceea iubire?”

„Îți bați joc de mine?”

„Vorbesc foarte serios. Nu te-am auzit niciodată vorbind despre asta. De fapt, toate sentimentele tale, de orice fel, sunt atât de învăluite, încât omul doar le ghicește.”

„Dacă te interesează, am avut întotdeauna imaginea unei piramide în trepte, pe care le urci din ce în ce mai greu. Aș putea da un nume fiecărei trepte, pe măsură ce o urci. La început simpatie și prietenie, asta din urmă te poate însoți pe tot urcușul; apoi o stare în care celălalt îți este drag; apoi iubirea, în mai multe trepte, oprindu-te sau lăsându-ți oasele pe una din ele, în funcție de educație și suflet; iar undeva sus, unde nu ajung decât puțini, îngrozitor de puțini, târându-se, agățându-se cu unghiile, cu trupurile zdrelite, un platou al pasiunii. De pe oricare treaptă te poți întoarce, ca s-o urci din nou; de pe platoul de sus – nu, acolo arzi. E o imagine cât se poate de livrescă, nu-i așa? De adolescent în formare.”

„Care ți se potrivește.”

„Oare?”

„Vreau să spun: nimeni care nu te cunoaște îndeaproape n-ar bănui că gândești în felul ăsta. Arăți mai curând a cinic.”

„Crezi?”

„Sunt convinsă. Asta te salvează.”

„Ca până acum?”

„Ca până acum. Probabil e încântător pentru o femeie să se lase iubită de tine. Dacă rezistă.”

„Vorbe, vorbe, vorbe.”

„Lasă-l pe Hamlet. Ai înțeles prea bine ce-am vrut să spun. Sunt lucruri pe care le mai intuiesc și eu, ce naiba!”

O vreme n-am mai spus nimic. N-aveam voie să întorc privirea și nu știam cum să acopăr o ușoară stare de euforie care punea stăpânire pe mine. Și atunci ai spus, cu vocea aceea profundă care mă uluise într-una din seri:

„Ai să mă iubești?”

N-ai spus „Vreau”, ci „Ai să mă iubești?”

„Nu știu”, am răspuns prea repede ca să fie adevărat, ridicându-mă de pe pervazul lat și începând să străbat încăperea. Ai surprins ceva în vocea mea sau în mersul meu și ai zâmbit.

„Să lăsăm asta. Când pot să vin să te văd?”

„Nu știu. Nu depinde de mine, știi bine.”

„Dar trebuie să vin! Tu nu vrei să vin?”

„Sigur că vreau.”

Ieșind, știam că iar am pierdut un prilej să spun ce voiam să spun și nu reușesc decât în hârtiile astea. Îți vreau binele, chiar dacă nu rămâi cu mine. Chiar dacă ești uimită de ce spun. Chiar dacă ești terorizată de el cu ideea asta a vinovăției, pe care nu reușesc să ți-o scot din cap, a crucii pe care trebuie să o porți. Chiar dacă nu știi sau nu poți hotărî ce să faci. Nu suport să te știu chinuită, dar mă simt cu mâinile legate, chiar dacă simt cum sporește furia în mine cu fiecare zi. Dar eu sunt în afară, adică n-am nici un drept să acționez, să influențez mersul lucrurilor. Și așa m-a luat gura pe dinainte astăzi. De ce trebuia să-ți fi spus despre însemnările astea? Te-ai putea întreba: „De ce o face? Ce urmărește? Să mi le ofere să văd ce-a gândit atunci? Când să mi le ofere? Cât de departe gândește?” Și ca atare ai putea înțelege ce simt pentru tine, iar asta să te influențeze. Nu vreau!

La plecare mi-ai pus întrebarea care răstoarnă totul: „Ai să mă iubești?” N-ai spus „Vreau să”, ceea ce ar fi fost o dorință, acum, poate și pentru mai târziu. Ci o întrebare pusă la viitor, al cărei rost nu-l înțeleg decât în felul acesta: eu am să mă decid (sau m-am decis deja) să rămân cu tine, dar tu ai să mă iubești? Sau: după un timp, am să fiu din nou a ta, ai să mă iubești? Altfel nu aveau rost timpul viitor și nici întrebarea pusă în felul acela. Cum să nu mă tulbure? Pentru că trebuie să treci printr-un divorț dureros, pentru că vreau să câștigi, pentru că nu vreau să-ți pierzi fiul și pentru multe altele. Or, după ce vei fi trecut prin toate astea, nu știu cât de doritoare vei mai fi să rămâi cu mine. Se poate să vrei.

Poate mă iubești mai mult decât spui sau cred eu. Dar poate doar vrei să crezi asta, pentru că îți dorești să se întâmple asta Ce înseamnă pentru tine să iubești? Ce știi despre mine, despre felul meu de-a fi? Nu cumva sunt

imagini și ești îndrăgostită de o imagine? Dacă întreb asta, fac o greșeală?

Am răspuns „Nu știu” și te-a durut. Dar nu vreau să te mint. Dacă răspund da, e o minciună; dacă răspund nu – la fel. Pentru că nu știu ce va fi cu mine mâine. De-abia reușesc să numesc ce simt acum – și încă nici în asta nu sunt convins că nu greșesc. Constat că pot trăi departe de tine; dar cât timp? Nu știu. Mă gândesc mereu la tine, la ce faci, la ce-ai făcut, la ce-ai spus, la cum va decurge următoarea noastră întâlnire; mă gândesc la zâmbetul tău, la ochii tăi, la trupul tău lis pe care-l doresc și cu care m-aș tăvăli acum pe covor lăsând dracului paginile astea. Cum se cheamă toate astea? Poate e doar dorință de trupul tău. Dar acceptând asta, de ce, după ce făceam dragoste cu tine, te doream iarăși și iarăși? Să-i spun iubire? Greșesc?

Și ca să nu-mi mai fierb mintea cu toate întrebările astea (de care tot nu scap), îmi reprim starea de emoție, mă afund în hârțoage, dau telefoane, mă mai văd cu prietenii, încerc să nu mă las acaparat cu totul de chipul și imaginea trupului tău. Nu din teamă sau din lașitate. Ci pentru că nu are rost să adaug un chin în plus, când încă nu știu ce vrei. Ce vei face.

M-am gândit, nu o dată, și la ce s-ar întâmpla în cazul în care divorțezi. Te vreau, ți-am mai spus-o, fie și un scurt timp, independentă. Adică să ai casa ta. Și pe urmă poate vei veni la mine. Nu împinsă de disperarea de după divorț. E posibil și să nu vii și să mă uiți. Dar să presupunem că vei veni și vom sta împreună. Sunt un personaj imposibil, cu ticuri și toane, îngrozitor. Mă vei suporta? N-ai douăzeci de ani, și nici eu, să ne remodelăm unul după celălalt. Mai departe; stai cu mine; și dacă te plictisești după un timp, dacă te saturi de mine, dacă înțelegi că, de fapt, n-a fost decât sexul care te-a îndemnat și nu sufletul, dacă ajungi să mă urăști pentru schimbarea din viața ta? Vinovăția mea n-ar fi mai mare decât a ta, dar eu aș fi cel blamat. Ce se va întâmpla atunci?

Când ajung cu raționamentul în punctul acesta, mă sperii și mă întorc de unde am plecat: încă n-ai decis nimic. O vei face?

Ce înseamnă „limpezirea” de care tot vorbești? A ta, a voastră, a mea, a raporturilor dintre mine și tine?

Până una-alta, dacă, printr-o minune, ai sta singură, am certitudinea că aș fi acum cu tine, tot atât pe cât de sigur sunt că te doresc. Dar știi cum? CUMPLIT.

15 decembrie

E o zi superbă de duminică. Stau în casă în loc să mă plimb până fac bășici la picioare. Ideea de a petrece încă o zi goală mă îngrozea, dar n-am găsit nici o soluție. Scriu din când în când în acest jurnal, apoi umblu prin vastul meu apartament, privesc cărțile stivuite în bibliotecă și încerc să-mi amintesc ce e cuprins între coperțile fiecăreia, fără s-o deschid. Chinuitor exercițiu, de care mă plictisesc după o vreme.

Îmi vin în minte vise din ultimele nopți – toate sinistre. Monștri feluriți, persoane cunoscute care îmi arată dinți ce cresc oribil sub ochii mei și cad împinși de alții crescuți în spatele lor, copii pe care îi țin brațe și alte brațe mi-i smulg fugind cu ei în zbieretele pruncilor, spânzurați care scot limba la mine și-mi fac cu ochiul. Nu mi-am pierdut orice brumă de judecată și știu că nu trebuie să insist asupra lor, n-am crezut vreodată în premoniții. Dar parcă prea se adună coșmar după coșmar! Fără să vreau le leg de ce mi se întâmplă, de ce se petrece între noi. Încerc să găsesc explicații simple, materiale, științifice tuturor viselor, cum m-am educat demult. Toate întrebările și obsesiile mele de peste zi capătă forme fabuloase în subconștientul meu. Nimic altceva. N-o să mă prostesc ducându-mă la ghicitoare. Întotdeauna am avut vise de felul acestora, toate în culori, când nu visez și mai ales când nu visez în culori știu că mă paște o boală sau m-am îmbolnăvit deja. N-am reflectat niciodată asupra coșmarurilor nocturne. Acum mă surprinde că insist asupra lor, ca și cum mi-aș pierde siguranța de mine, pe care mi-am construit-o încet, în ani. Să fie încă un semn al tulburărilor emoționale pe care le traversez?

Am întârziat o vreme în fața oglinzii din hol, privindu-mă. N-am cum să văd dacă m-am schimbat și cât de mult. Lumea spune că mă conserv foarte bine și că nu-mi arăt vârsta. Nici eu nu mi-o simt. Dar trebuie să apară și semnele pe care să le înțeleg eu înaintea celorlalți; hașuri fine în jurul ochilor, fire albe de păr, mușchi prea relaxați, centură de grăsime în jurul

pântecelui. Nimic din toate acestea. Dar e ceva care mă tulbură, totuși, o oboseală care vine de undeva dinăuntru, o lipsă de chef care mă îngrijorează. Am un prieten cu care făceam minunate partide de șah o dată pe săptămână, în vreme ce beam o sticlă de vin, niciodată mai mult, și discutam despre rosturile lumii. Nu l-am mai căutat de peste o lună, iar când m-a chemat el, am găsit o scuză penibilă cu lucrările prea multe ce-mi stau pe cap. E surprinzător că nu simt nevoia să-mi limpezesc mintea cu o partidă de șah. Se întâmplă la fel cu lipsa mea de dorință de a reasculta discurile ce-mi plăceau atât de mult. Nici măcar un Mozart. Nici măcar Carmina Burana! Sunt conștient că ar trebui să ies din starea aceasta, e ca și cum îmi pierd luciditatea, rămân țintuit într-o clipă a existenței, știind bine că totul trebuie să curgă, și mă las înconjurat de spaime și superstiții. Ca într-o febră. Ar trebui să mă revolt, pentru că nu-mi pot fi decât eu însumi călăuză, și să nu urzesc năluciri.

În apele oglinzii în care mă analizam, mi-ai apărut extrem de reală. Nemișcată, aproape lipită de mine, privindu-mă și tu, dispărând în secunda în care încercam să fac o mișcare să te ating. Când am înțeles jocul acesta al nemișcării, am rămas neclintit, privindu-te pe îndelete, fiecare trăsătură, fiecare curbură a trupului. O căutare ireală în care nu înțelegeam ce aș putea descoperi și din care m-am scuturat greu. Poate mi-am greșit meseria. Nu sociolog trebuia să ajung, ci psiholog, psihanalist sau poate să scriu cărți despre închipuirile oamenilor. De fapt, nici măcar nu e sociologie ce fac, din moment ce rezultatul muncii mele e prestabilit, o farsă. Sunt lucrătorul farsei.

Observ că fac-ce fac și gândurile mi se întorc spre tine. Acum nu știu cum e mai bine să mi te închipui: cea care ești când apari în odaia mea, sau cea care ești la Institut, pe culoare sau pe un scaun în fața mașinii de scris. În funcție de locul în care te văd, îți vorbesc în mod diferit și-ți spun lucruri care diferă între ele. Mă concentrez asupra ochilor tăi, capului ușor aplecat pe un umăr și zâmbetului, reiau imaginea de la capăt, o dată, de zece ori, încercând s-o fixez și de fiecare dată e un moment în care ceva se tulbură și dispari. Sunt nebun, n-ar trebui să insist, nu reușesc decât să-mi fac rău. Poate ar trebui chiar să încetez să mai scriu în acest carnet și să mă mai gândesc la tine. De fiecare dată când scriu, simt un

fel de suferință, care se alină în încercarea de a-mi traduce gândurile în cuvinte, dar la sfârșit nu mă cuprinde nici un fel de ușurare. Totul se reia din aceleași puncte, de parcă aș fi descoperit un ireal și epuizant perpetuum mobile. Poate ar fi mai bine să te văd doar la Institut și în rest să-mi impun să nu te gândesc. Gândindu-te, ajung să-mi modific starea față de tine, pentru că nu refac discuțiile doar cum au fost, ci de la un timp adaug și ce aș fi putut spune, chiar ce ai fi putut răspunde. În felul acesta mi se modifică percepțiile și sentimentele, clădesc ceva pe o absență, pe o imagine făurită de mine și probabil cu prea puține legături cu realitatea. E bine să nu te mai gândesc?

Nu m-a căutat nimeni toată ziua și am simțit cum mă înăbușă camera în care m-am crezut întotdeauna apărat. Sunt trist. Am o senzație de gol, de neîmplinire, de singurătate groaznică. Aud zgomotele vecinilor care au o petrecere. Vreau să stau de vorbă cu cineva. Vreau să evit să mă gândesc la tine. Aș fi vrut să te aud, să-ți pot telefona, să te văd fie și câteva minute. Sunt convins că scriu astea pentru că sunt trist și singur, dar poate e ceva mai mult.

În zilele în care mă copleșesc tristețea și singurătatea îmi vine să urlu. Mă gândesc că nu-mi reușește nimic, că nu mi-a reușit nimic. Intru în melodramă. O fi și melodrama parte din viață. Mi se pare ridicol să mă las stăpânit de ea și totuși o fac cu bună știință. Trec zilele în gol. Nici nu simt când trec. Încă un an. În scurt timp, voi atinge 40 de ani. N-am reușit nimic. Ți-am scris asta. Nu s-a ales nimic din visele mele. Când eram student, 40 de ani mi se părea o vârstă aruncată într-un viitor atât de depărtat, încât până atunci îl puteam umple cu enorm de multe lucruri. Mi-am organizat, într-un fel, de atunci viitorul. Probabil în funcție de structura mea. Nici timpul, nici societatea n-au schimbat nimic din această organizare. Din tot ce voiam să fac, n-a ieșit nimic. Poate n-am fost în stare, nu sunt croit din stofa necesară și trebuia demult să abandonez? Ar trebui să o fac acum? Am făcut, atunci, un fel de pariu cu mine însumi, renunțând la multe din plăcerile imediate pentru a mă abandona studiului și cercetării. Să accept acum că am pierdut? Am mâinile goale după toți anii ăștia – nici cărțile scrise, nici recunoașterea (cât orgoliu!), nici casă, nici mașină. Lucrurile astea materiale nu m-au preocupat

niciodată, dar dacă ar fi apărut, aș fi găsit o scuză în ele; nu fii prost, uite cu ce te-ai ales după anii aceștia de muncă! N-am nici măcar ce ai tu: un cămin, așa cum o fi el, un fiu. Mi-am dorit de când eram adolescent să am un băiat, pe care, se înțelege, mi-l închipuiam deștept și descurcăreț. De câte ori mă gândesc la asta, sufăr.

Am trăit potrivit unor scheme și n-am făcut decât să nu ies din ele. Nu m-a interesat ceea ce unii numesc „fericire personală". Am judecat totul, printr-un auto-antrenament inițial, de care la scurtă vreme nu mi-am mai dat seama, cu categorii, proporții de obiectivitate și subiectivitate, probabilități și posibilități, scări valorice aplicate imediatului, puncte limită pe care trebuia să le ating și pe care le reproiectam în viitor pe măsură ce mă apropiam de ele. Corupt de prea multă lectură și de abstracțiuni greu aplicabile lumii în care mă învârteam. M-am autoconvins că șansele mele de reușită sunt întotdeauna intacte. Jumătate din ele trebuiau să se împlinească pentru că voiam asta, din cealaltă jumătate se împlinea un procent cât mai mare în funcție de cât îmi voi aplica programul de viață. Am uitat să introduc în calcul, la început, și contingentul social care îmi putea fi favorabil sau nu. Când am înțeles eroarea era deja târziu și m-am străduit să nu țin cont nici de istorie, nici de social, ca și cum s-ar putea să trăiești în afara lor. Altă eroare. Mi-am confecționat măști în care să-mi ascund erorile din raporturile cu ceilalți. Ce e grav e că m-am lăsat prins în acest joc, ascunzându-mă și de mine însumi. Refuzând să recunosc că mă aflu în fața unor rafturi goale pe care nu le poți umple cu teorii. Jocul ăsta a devenit însă un drog. Îmi arborez una din măștile mele de indiferență, lumea nu înțelege nimic, se lasă păcălită, trec drept un tip mulțumit de mine și realizat.

De fapt, lumii puțin îi pasă! Chiar dacă mi-aș arăta tristețile, puțin i-ar păsa! Chiar dacă ar înțelege cât de singur sunt!

Ce grozav ar fi să-ți vorbesc despre toate astea, nu să scriu. Cred că m-ar liniști mai mult. Dar am convingerea că, dacă te-aș vedea, nu ți-aș spune nimic. Am vorbi despre altele. Întâi și întâi pentru că, în clipa aceea, n-ar mai avea rost, deja n-aș mai fi singur și ar fi absurd să-ți otrăvesc timpul petrecut cu mine cu vorbe despre neliniștile mele. În momentul acela aș fi fericit și toate celelalte s-ar topi în urmă.

Din gânduri de felul acestora și din dorințe de felul acestora apare iubirea? Tu trebuie să știi. Cred că ai putea ști. Ai iubit într-adevăr? O dată? De mai multe ori? Îndrăgostindu-te de mine, ai ajuns să mă iubești, cum spui? Întreb prostii, ca ultimul dintre adolescenții plini de coșuri.

Am nevoie de tine.

Am impresia că vorbele acestea sună a declarație de dragoste.

16 decembrie

M-ai tulburat mai mult decât mă așteptam. Mă gândesc la cele întâmplate și fac mari eforturi să scriu.

Te simt în palme și în trup. Sunt sfâșiat între gânduri extreme. De cum ai intrat, ți-ai aruncat paltonul și te-ai repezit în brațele mele. „Iubește-mă. Fă dragoste cu mine”, spuneai. Nu știu dacă m-a oprit o anume luciditate sau forța ta senzuală, lipsită de orice sfiiciune, doritoare de o împreunare imediată, care gâlgâia prin toți porii. Puteam să te strâng, să te zgârii, să te frâng, n-ai fi simțit nimic. Lipit de al meu, trupul tău părea deja dezbrăcat, sânii plini palpitau, sfârcurile tari îmi împungeau cu violență pieptul, coapsele tale erau fierbinți sub stofa groasă, redeșteptând în mine îmbrățișări visate, pulpele tale mă înlănțuiau demonic, în timp ce ne rostogoleam pe patul jos. Mâinile tale alunecau pe corpul meu, ca și cum l-ar dezbrăca, abia atunci cunoscându-l prima oară, strângându-l cu o forță dureroasă, lăsând urme, îți simțeam degetele străpungându-mi carnea. Respirația ta devenise gâfâită, nu trebuia decât să smulg hainele și să cădem în abisul acela ce s-ar fi sfârșit în geamătul de plăcere și privirea înecată într-o apă de fericire venite din străfunduri sau dintr-o altă lume.

Dar privindu-te, am văzut că ții ochii închiși, strâns închiși, de parcă totul s-ar petrece într-o inconștiență pe care nu vrei s-o admiți și căreia te lași, totuși, pradă. Și atunci dorința mea s-a risipit. Greșesc, nu dorința, pentru că nimic nu-mi doream mai mult, dar ceva și mai puternic m-a înfrânat.

Am început să te mângâi încet, cu calm, să-ți acopăr fața cu sărutări, sub care te-ai destins cu totul, liniștindu-te. „Nu mă mai dorești?” m-ai întrebat. „Ba da.” „Nu mă

mai vrei?” m-ai întrebat. „Ba da.” N-am apucat să continui, te-ai ridicat brusc, netezindu-ți fusta, furioasă, ca și cum te-aș fi umilit.

O voce îmi spunea că trebuia să fac ce doreai și să mă las pradă dorințelor tale – și a lor mele – să continui să te mângâi și să fac dragoste cu tine. O altă voce îmi spunea că am procedat bine. Iar prima voce revine: Prostule, prostule, pentru ce? câte zile ai? ce va urma mâine? dacă n-o s-o mai vezi, nu vei regreta? Posibil, totul e posibil.

Dar nu vreau să tulbur și mai mult starea ta de nesiguranță. Crezi că dacă făceam dragoste cu tine, te liniișteai? ai fi rezistat, eventual întrebată fiind, să nu povestești iarăși cele întâmplate? S-ar putea să rămâi cu mine și atunci să apreciezi ce-am făcut astăzi. Dar vei rămâne cu mine?

Nu mai știu ce să cred. Mi-e dor de tine și te vreau cum nu pot spune în vorbe, buzele, umerii, sânii, coapsele, pântecele, sexul tău fierbinte, mi-e dor de pielea ta lisă, mă simt ca obsedat. Am convingerea că-mi aparții și mi-ai aparținut de când lumea și-ai știut – scriu „aparțin” nu în sensul de proprietate, ci în acela că te-ai născut pentru mine și ca atare era imposibil să nu te întâlnesc. Și pe urmă îmi spun: ei și? Te-am întâlnit și ce-a ieșit din asta? Te văd doar când *mi se permite,* nici măcar atât.

Din toată discuția care a urmat azi-dimineață nu mai rețin decât o stare confuză. Nu mai înțeleg ce se întâmplă între voi. Deși îi bănuiesc jocul. Te ține în mână până când vei izbucni, nemairăbdând. Așteaptă și te obligă „să te izbăvești”. Destul de târziu am realizat că acest „izbăvești” înseamnă să te eliberezi de mine, adică să ajungi să spui că te-ai eliberat de mine. N-ai s-o spui și n-ai s-o faci cât timp mă vei vedea și vei veni la mine. Și dacă nu m-ai vedea, oare te-ai elibera de mine, limpezindu-te în felul acesta? Înțelegi, de fapt, ce dorește? Dorește să mă ștergi pur și simplu din minte, din suflet, din trup. Să ajungi să mă privești ca pe un străin.

Îmi par din ce în ce mai complicate lucrurile. Nu văd ieșirea. Ce știu este că… dar știi la fel de bine ca și mine, ce rost are s-o mai spun!

Uneori am impresia că tu ai optat, adică, dacă ar fi după tine, ai veni aici, părăsindu-ți familia. Pentru că ții la mine, cum spui?

Ce înseamnă iubirea asta pentru tine? Nu mă cunoști deloc, nu știi cum sunt în realitate, ce vreau, poate ai aflat o parte, poate intuiești alta. Atât. Dacă vii lângă mine, nu vei regreta? 16 ani nu sunt ușor de șters, au creat legături ce nu pot dispărea peste noapte. Și tu ai optat. Fără să mă întrebi. Și dacă eu spun nu?

20 decembrie

Ieșind din birou, te-am întâlnit.

„Hai să rătăcim încă o dată pe străzi”, am spus.

„Tocmai veneam să te iau.”

Am simțit un fel de recunoștință dureroasă. Mi-era egal cum e vremea, ce se întâmplă în Institut, ce lovitură de stat s-a mai produs nu știu unde, ce-au stabilit sondaje făcute de vreo somitate.

„Unde mergem?”

„Orișiunde.”

Am urmat drumul ce duce prin parc. Aleile erau pustii, deși era soare și adia un vânticel cald.

„Am auzit că se vor face schimbări în Institut.”

„S-ar părea.”

„Te afectează și pe tine?”

„Nu știu.”

„Ai probleme cu ei?”

„Oarecum.”

„Dacă nu vrei să-mi spui, nu te mai întreb. Am crezut că simți nevoia să te descarci. Te pot ajuta?”

„Nu. N-ai cum.”

„Să mergem spre malul lacului, să stăm pe o bancă. Vreau să-ți vorbesc. De azi-dimineață mă tot gândesc.”

„E grav? S-a întâmplat iarăși ceva?”

„Tot timpul se întâmplă câte ceva, chiar și atunci când ni se pare că apele-s nemișcate.”

„Din ce carte ai scos asta?”

„Din mintea mea. Nu spui tu că-s isteață? Poți să te străduiești să nu fii ironic sau cinic măcar un timp?”

„Vrei să fiu altul decât sunt?”

„Nu. Dar să te străduiești puțin și în sensul ăsta. Știi că mă inhibă. Am o slăbiciune pentru tine. Când nu ești de față, te critic și nu-ți iert nimic. Când te văd, uit totul, convinsă că n-am gândit decât idioțenii. Aș vrea ca acum să nu am senzația aia de inhibiție.”

„Știi că asta-i starea mea naturală. Dincolo de simpla tachinare, poate-i altceva.”

„Presupun.”

„Presupui? Vrei să spui că nu te-ai gândit că ar fi?”

„Sunt convinsă. De asta mă simt ca o invadatoare.”

„Vrei să-mi explici?”

„Vorbeam de una singură.”

„Sunt aici, alături, nu vorbeai de una singură.”

„Am năvălit în viața ta, tulburându-ți liniștea. Asta voiam să spun. Mă căiesc.”

„E o prostie ce-ai spus.”

„S-ar putea, dar așa mă simt. Mai ales în momentele în care mă gândesc că nu înțelegi nimic din dragoste.”

„Ce mai e de înțeles?”

„Sentimentul de vinovăție. Tu mi-l dai, fără să vrei. Eu îl am, cu cât mă apropii mai mult de tine. Cu cât mă apropii mai mult, mă sufoc. Și cu cât mă sufoc, simt că se apropie sfârșitul.”

„O adevărată debandadă!”

„Iar iei totul în glumă! Chiar nu vrei să pricepi că sufăr?”

„Iartă-mă, n-am vrut să te fac să înțelegi asta.”

„Uneori cred că s-a sfârșit totul. Și în loc să mă simt ușurată, mă trezesc ca în mijlocul unei mari nenorociri. N-am nici un sprijin, Dacă ți-aș cunoaște sentimentele…”

„Le cunoști.”

„Nu sunt sigură că le cunosc. Dacă l-aș cunoaște, poate mi-ar fi mai ușor. Uneori nu mai sunt sigură de nimic. Dacă aș fi doar o aventură pentru tine, mi-ar fi mai ușor să nu mai schimb nimic. Deși îmi spun că nu trebuie să rămân alături de el doar pentru că ai fi încetat să mă mai iubești, sau pentru că nici nu m-ai iubit.”

„După atâta vreme ar fi trebuit să fii sigură de ceva.”

„Nu sunt.”

„Și să ai încredere.”

„Nu mai am încredere în nimeni.”

„Asta e o părere, pentru că ești prea tulburată. Nu o dată mi-ai spus că ai o credință, în Dumnezeu și în tine, pe care nimeni nu ți le va spulbera.”

„S-au spulberat și astea. Am permanent sentimentul că am greșit. Nu întâlnindu-te pe tine, făcând dragoste cu tine sau iubindu-te. Alt fel de greșeală. Nu-mi place să mi se spună asta. Nu-mi place nici măcar să-mi spun eu însămi că am greșit. Mai ales că nu știu cum și unde.”

„Nu ți-o mai spune.”

„Ușor de zis. Nu văd decât un viitor negru, de care mă tem.”

„Nu mai măsura timpul de-acum cu viitorul.”

„Dar timpul de-acum mă sperie și mai mult! Îmi imaginez tot felul de prostii.”

„Ca de pildă?”

„Mă gândesc că într-o bună zi tot ce mi-ai spus sau nu mi-ai spus mie va fi pentru o alta. Toate mângâierile, sărutările, promisiunile tale…”

„…care sunt un fel de dovezi de iubire.”

„…care sunt un fel de dovezi de iubire, vor fi pentru alta.”

„Gelozie?”

„Poate. Mă interesează prea mult persoana ta. Nu ce-ai făcut până acum, ci ce anume ai să faci. Chiar dacă văd viitorul negru. Și pentru asta mă simt și mai vinovată. Pentru că îmi stă pe buze să întreb – și uite că am și făcut-o – și n-am nici un drept.”

„Ai toate drepturile.”

„E o iluzie. N-am nici un drept, pentru că nu știu, cu mine, întâi, ce va fi mâine. Vreau și nu vreau să te văd, vreau și nu vreau să-ți cer să mă iubești, vreau și nu vreau să ai datorii față de mine. Nu e drept. Ți-am mai spus-o. Nu vreau să mă simți ca pe o povară.”

„Viața nu-i ca în cărți, Maria. O femeie îți poate spune «Te iubesc» și ți-o și dovedește. Accepți și consideri că n-ai nici o îndatorire față de ea. Să fim serioși!”

„Față de mine n-ai!”

„Tu hotărăști?”

„Într-un fel și eu. Sau aș vrea. Nu mai știu.”

„E doar o impresie.”

„Nu. Mă las dusă de val. Mă simt exclusă. Și dintr-o parte, și din cealaltă. Când gândesc asta, mă simt ca paralizată.”

„Dar e atât de simplu să nu te mai lași dusă de val!”

„Ce ușor vorbești. Tu ești puternic.”

„Crezi? Ce înseamnă să fii puternic?”

„Să reziști, în primul rând. Iar eu am impresia că n-o să rezist.”

„Pentru că ți-ai potrivit viața după a lui. Și acum ai dori să ți-o potrivești după mintea ta și nu știi de unde să apuci firul.”

„Probabil.”

„Nu știi încă să hotărăști. Am mai discutat despre asta.”

„Ai dreptate. Dar știi de ce? Astăzi am înțeles. Din cauza fiului meu. Astăzi s-a trezit înaintea mea, cum nu-i e obiceiul. A intrat în baie și a rămas acolo o groază. Îi pregăteam micul dejun și deodată m-am speriat că s-a întâmplat ceva de întârzie atât de mult. Am intrat peste el în baie. Ședea pe marginea căzii, cu fața roșie și-i curgeau lacrimile. L-am luat în brațe și a început să hohotească. Și-a lăsat capul teribil de greu pe umărul meu. Apoi m-a îndepărtat cu bruschețe, cum nu-i stă în fire, uitându-se crunt la mine. L-am întrebat ce are, ce îl doare. «De ce vrei să mă părăsești?» a spus. «Nu mă mai iubești deloc!» Am fost paralizată de uluire. Cine ți-a băgat prostiile astea în cap? l-am întrebat. «Tata. Mi-a spus că ai un iubit la care ai să te duci curând, lăsându-ne să ne organizăm singuri viața.» M-a cuprins o furie cumplită. Cum i-a putut spune copilului așa ceva? Chiar dacă asta aș fi hotărât, cum să i-o spună? L-am urât în clipa aceea! Nici măcar nu am hotărât. Și orice aș hotărî, nu mă pot despărți de copil. N-am dreptul. Pot să fiu rea, păcătoasă, adulteră, să-mi spună cum vrea. Să mă frângă pe cruce. Dar să nu afirme că nu-mi iubesc copilul! Să nu-i tulbure lui mintea, la vârsta asta, cu probleme pe care nici măcar n-are cum să le înțeleagă! E revoltător!”

„Mie mi se pare exact în stilul lui. Mă surprinde că n-a făcut-o mai devreme.”

„Cine știe dacă n-a făcut-o! Și eu abia acum aflu.”

„Nu înțeleg de ce te miră. Nu te așteptai?”

„Ba da. Dar nu-l credeam în stare chiar de atâta micime. Nici măcar micime, cruzime. Dacă până în clipa aceea simțeam că mor cu încetul, m-a cuprins o ură atât de intensă, încât renasc cu fiecare oră.”

„Asta ușurează lucrurile.”

„Se poate. Deși mai degrabă cred că le complică și mai mult. Acum trebuie să mă bat cu ei pe terenul ales de el. Mi-e teamă să nu greșesc.”

„Eu sunt lângă tine.”

„Știu. Dar nu asta vreau să aud de la tine. Tu ești în afara poveștii.”

„Să rămân în afara poveștii?”

„Nu, să-mi promiți că, orice s-ar întâmpla, vei înțelege. Sau măcar vei încerca să înțelegi. Să nu sporești

durerea vreunuia. Să nu înțelegi că fug.”

„Fugi?”

„Nu. Am încercat să nu dau importanță unor lucruri. Acum nu mai pot. În ce te privește, mă interesezi enorm. Te iubesc. Sunt fericită cu tine. Dar nu-mi ajunge. Mi-e teamă să nu fiu doar un personaj dintr-o piesă”.

„Iar eu alt personaj, pe care nu-l mai vezi la sfârșitul spectacolului?”

„Cam așa. Vreau să fiu fericită, dar nu știu să lupt pentru fericirea asta. Poate că mi-a luat Dumnezeu mințile sau puterile. E prea mult pentru mine. Acum înțeleg că pe lângă fericire există și datorie. Nu știu să mă împart între ele. Nu știu cum să le adun laolaltă. Nimeni nu mi-a dat ca tine atâta blândețe, atâta duioșie, atâtea mângâieri îndelung râvnite, în care mă topeam.”

„E un fel de a-mi spune că totul s-a sfârșit?”

„Dacă asta înțelegi, ești un prost! Încerc doar să-ți explic că mă simt neajutorată, dar că nimeni nu mă poate ajuta. Că nu vreau să aduc nenorociri nimănui. Nu-s capabilă de luciditatea ta. Sau a lui.”

„Și ce mi-a adus luciditatea asta?”

„Probabil nici nu știi. Cred că puterea pe care eu n-o am. Capacitatea de a fi ironic, de-a rezista farsei.”

„Și dacă tu ești mai adevărată decât mine?”

„Încerc să nu dau importanță.”

„Te contrazici. Exact asta faci.”

„Pariem că tu vei fi câștigătorul?”

„Ce-ți veni? E absurd.”

„N-ai înțeles. Orice s-ar întâmpla, nu cu noi doi, ci în general, tu vei câștiga la sfârșit. Pentru tine toate întrebările au un răspuns. Pentru mine, nu.”

„Pentru că sunt singur.”

„Nu de asta. Altu-i motivul. Presupun că de când existi ai fost într-un fel de legitimă apărare. Chiar și cu mine. E ceva în tine pe care nimeni nu-l cunoaște, în care nimeni nu cred că va pătrunde vreodată. Un colț în care te retragi să-ți refaci forțele sau să-ți lingi rănile. Când revii refăcut, e prăpăd. Eu abia trebuie să învăț apărarea asta legitimă. N-am dreptate?”

„Să zicem.”

„Vezi, chiar și cu mine eviți. Am crezut la un moment dat că te pot citi ca pe o apă. M-am înșelat, pentru că o apă poate fi adâncă, cu foarte mulți curenți care nu se văd deloc de la suprafață.”

„Nimeni nu te-a împiedicat să afli. Nici nu te împiedică.”

„Știu. Ne-a lipsit sau mi-a lipsit timpul. Și acum e ca și cum s-ar fi pornit vântul, s-au format valuri și n-ai nici o șansă să mai vezi ceva.”

„Ce-ar trebui să fac?”

„Trebuia să mă întrebi demult… Iartă-mă, am spus o prostie. Nu trebuie să faci nimic. Nu poți face nimic. Doar ai admis că ești fatalist, ca și mine.”

„Și pe urmă să-mi pară rău că n-am făcut nimic?”

„Vezi, o simplă întrebare de-a ta îmi răstoarnă raționamentul și nu mai știu ce e bine să-ți răspund. Sau ce e bine pur și simplu.”

„Întoarce-te la prima întrebare.”

„N-are rost. Am uitat-o. Nici măcar n-avea rost să-ți spun atâtea, de parcă ți le-aș arunca ție în spinare. Mai bine lasă-mă să stau lângă tine și să mă bucur de clipa asta. Cine știe când te mai văd. În două-trei zile am să plec.”

„Să pleci?”

„I-am promis fiului meu că plec cu el în vacanță. La părinții mei. Numai noi doi.”

„Rămâi multă vreme?”

„Nu știu. Cred că mă întorc anul viitor.”

„O să-mi lipsești.”

„Sper. Adică știu. Și mai știu că n-ar trebui să fie așa.”

„Iar începi?”

„Crezi că mie nu-mi va fi dor de tine? Crezi că nu voi gândi toată vremea unde ești, ce faci în odaia ta prăfuită? OK, nu protesta, nu-i prăfuită. Ce rost are să vorbim despre asta? Știi ce regret cel mai mult în clipa asta? Că n-am apucat să te duc la bătrânul meu prieten anticar, unde mă retrag când mă simt singură, nu doar să cotrobăi prin vechiturile lui, pe care le știu de-acuma, ci să-l ascult vorbind. E un personaj extraordinar. Îmi vorbește mereu de nebunia artei, de fiecare dată ia câte un erou celebru și-mi descrie lumea de-acum prin ochii lui. E fascinant. Cu omul acela tu te-ai înțelege de minune.”

* * *

E o lună de când scriu în acest carnet.

Astăzi am avut mai mult ca până acum sentimentul (să spun certitudinea?) că te-am pierdut. Nu-ți pot spune eu să-ți părăsești casa și să pleci de nebună cu mine în lume. Nu-ți pot spune eu: dă cu piciorul la tot sau lasă în urmă tot trecutul tău și vino aici. Nu înțelegi? Nu pot spune nimic care să-ți influențeze decizia. N-am dreptul nici măcar să-ți spun că te iubesc sau că te voi iubi, pentru că nu garantez decât de mine cel de-acum, nu de cel care voi fi mâine. Am nevoie de tine. Nici asta nu pot s-o spun. Și așa am spus prea multe. Am nevoie de tine ca femeie, de trupul tău; de tine ca partener de plimbări, ca astăzi; de tine să mă îmbărbătezi când mă simt slab și să-mi fi alături când mă simt singur. Nimic din toate astea nu pot spune, deși mi-au stat pe buze. Poți înțelege?

Pentru că astăzi ai atins, tu însăți, în sfârșit, punctul acela pe care de o lună și mai bine eu îl tot gândesc și-ți atrag atenția asupra lui, în forme învăluite. Anume că nu-ți poate fi și nu trebuie să-ți fie indiferentă părerea pe care fiul tău o are despre tine. Nu trebuie să fii o victimă, ci o învingătoare, chiar și pentru el. În primul rând pentru el. Chiar dacă te doare, vei rămâne cu fruntea sus și nu-ți vei mai putea reproșa nimic. Nu ești cu nimic vinovată, cum ți se tot spune de atâtea săptămâni! Nu trebuie să părăsești casa ca o netrebnică – cum ți s-a sugerat. Dacă trebuie să divorțezi, trebuie să lupți să câștigi, să-ți câștigi fiul, pentru că există legi care se aplică oricui, chiar și unuia ca el care susține legea stepei.

Îmi amintesc că mă întrebai o dată: „N-am și eu viața mea, n-am dreptul să trăiesc cum cred că îmi e mai bine?” Ba da, însă în orice viață există priorități. Acum ai înțeles care e a ta. Imaginea ta nu trebuie murdărită, nici știrbită în fața fiului tău.

Astăzi, când am realizat că ai ajuns în punctul acesta, m-a cuprins disperarea. Voiam să ajungi aici, dar tocmai de asta m-a cuprins disperarea. Pentru că, din momentul acesta simt că te-am pierdut, în afara unei minuni. Or, eu nu cred în minuni. Nu lupți, nu știi sau nu vrei. Ai să suferi, dar ai să rămâi cu el, pentru fiul tău. Niciodată, de o lună de când tot scriu în carnetul acesta că mă simt cu mâinile legate, nu mi le-am simțit mai legate ca acum. Aproape că îmi vine să urlu de neputință.

În felul meu te iubesc. În felul meu am descoperit că îmi aparții „de când lumea”. Îmi făceam planuri – și nu o dată ți le-am împărtășit. Aveam chiar credința că vei

apărea într-o zi să-mi spui: gata, divorțăm. Și după un timp să ne revedem, să locuim împreună; inclusiv cu fiul tău. Toate scenariile astea pe care mi le cream, spoream, modificam de la o zi la alta să fie o dovadă că nu m-am maturizat încă? Să fie un semn că n-am curajul să-mi asum răspunderi, pentru că nu te-am smuls de lângă el, spunându-ți ce trebuie făcut, cerându-ți eu să te porți într-un anumit fel? Să fie o dovadă că mă tem pentru mine, nu pentru tine, și că în fond sunt un laș? N-ai avut timp să afli nimic din ce se ascunde în mine, nici măcar naivitățile…

Faptul că mă îngrozește singurătatea zilelor care vin să-l înțeleg ca incapacitate de a mă gândi la altceva mai întâi decât la binele propriu? Urmează un sfârșit de săptămână în care voi fi din nou singur. Urăsc sâmbetele și duminicile. Le urăsc pentru că toți pe care îi știu au ce face, le petrec în familie, fie ea armonioasă ori nu, dar nu sunt singuri. Dincolo de toate ferestrele luminate în serile de sfârșit de săptămână se desfășoară o viață pe care eu n-o am și după care probabil tânjesc. Nu-mi mai ajung, de la o vreme, cărțile despre care credeam că sunt totul. Nu mai suport camera asta plină de idei, planuri și amintiri, dar în care nu respiră nici o altă ființă pe care s-o pot întreba la răstimpuri: la ce te gândești? Se apropie Crăciunul, pe care toți oamenii aceștia pe care îi invidiez îl vor petrece în bucurie. Nu m-a chemat încă nimeni nicăieri, dar am cumpărat pentru orice eventualitate o grămadă de cadouri. Și probabil voi face ca în alți ani și mă voi duce să-mi văd părinții. E o sărbătoare de familie, în jurul bradului, nimeni nu are timp de cei din afară. Se apropie Anul Nou și probabil voi rămâne aici singur, uitându-mă la televizor, deschizând o sticlă de vin și urându-mi noroc că am ajuns la 40 de ani. Nici n-o să am unde să te sun în zilele acelea, pentru că pleci cu fiul tău în vacanță. Când îmi vin toate astea în minte sunt egoist și laș?

Mă cuprinde disperarea pentru că niciodată, probabil, nu vei ști ce a fost cu mine și ce-am simțit, pentru că paginile acestea nu ți le voi mai da, au început să devină prea personale. Sau vei fi atunci – curând – departe de mine, trebuind să fii departe de mine, „izbăvită”. Nu ți le voi da nu pentru că te-ar tulbura – poate aș fi destul de cinic s-o fac; ci din orgoliu. N-aș dori să mai afli, izbăvită fiind, că sufăr sau am suferit, că

sunt singur, în ciuda măștilor mele, cât de vulnerabil am fost. Ce rost ar mai avea? Doar să capeți certitudinea că te-am iubit? Să afli că ai avut o iubire la 40 de ani, pe care n-o mai credeai posibilă, și să mai afli cu stupoare că a fost împărtășită?

Am o cumplită stare de gol, de greață, de vomă. Aș fuma, dacă n-aș ști că e inutil. Constat și eu, ca și tine, că trebuie să mă smulg. Dar nu văd cum. Nu știu pentru cine dintre noi este mai ușor. Fiecăruia îi este greu, dintr-un punct de vedere diferit. Mă simt ca și cum ceva m-a distrus.

Am un gând – firește, stupid, nu mi-am pierdut într-atât luciditatea, încât să nu-mi dau seama de ridicolul unora dintre gândurile mele – că nimic nu-mi reușește. Nu fii prost, vei spune, cum poți vorbi în felul acesta? Dar n-am argumente să o fac? N-am scris chiar aici de atâtea ori până acum de planurile mele din care s-a ales praful? Ce-am realizat până acum, când perspectiva e și mai sumbră? Nu sunt singur?

Cândva, la o vreme după ce ai dispărut din viața mea, am întâlnit o femeie cu totul diferită de tine, pe care am iubit-o enorm. Nu mă sfiesc s-o recunosc. Nu mai e de mult timp în țară. Și ea era căsătorită, dar, spre deosebire de tine, n-avea un copil. Dar nici ea n-a avut curajul să divorțeze, din teamă că n-o voi iubi tot timpul cu aceeași nebunie și că atunci când vârsta va lăsa urme pe chipul ei, iubirea mea se va șterge. Ți-am povestit, cred, câte ceva.

M-am închis în mine pentru mulți ani și toate femeile pe care le-am cunoscut n-au fost decât partenere de amor. Toate se repetau, în gesturi, în declarații. În reacții, în ciudățenii, deveneau obositoare. Am ajuns să cred că nici o femeie nu te poate face fericit, pentru că nimic nu durează, nimic nu-i veșnic, pe de o parte; dar mai ales pentru că nu fac, toate, decât să urmărească ceva. Dacă nu vor să se mărite, au un alt interes. Nici o femeie nu merită o dăruire totală și cel care nu înțelege asta din timp, o va înțelege când se încurcă lucrurile și va suferi. Merită să suferi pentru cineva în lumea asta?

Ai reapărut și o clipă – evident, nu în prima clipă – am uitat judecata la care ajunsesem. Ce eroare! A fost destul să mă pierd. Am crezut sau am vrut să cred că lumea începe din nou, cu noi. Lumea asta care începuse cu noi s-a și sfârșit. Nu văd în față decât un pustiu imens,

în care am să înaintez fără ca vreun motiv să mă îndemne într-o anume direcție. Un pustiu în care nu există repere. Poți ajunge oriunde. Poate am sentimentul acesta, acum, pentru că sunt deprimat și slab. Dar dacă acesta e viitorul?

N-aș vrea decât să fii acum cu mine, aici, să te țin în brațe. Sau să-ți mângâi părul. Sau să te privesc măcar. Vreau să fac ceva pentru cineva. Sau să simt că însemn ceva pentru cineva. Mă sufoc de dorința aceasta.

N-o să mai scriu. Nu are nici un rost.

22 decembrie

În urmă cu două zile, în furie și neputință, credeam că n-o să mai scriu.

Ieri am început să mă îndoiesc.

Azi am știut că e imposibil.

Ieri îmi doream să te văd nebunește. Azi știu că ceea ce simt e iubire. Dacă te-aș vedea, ți-aș spune-o, cu rugămintea să uiți pe loc, să nu revii asupra nici uneia din hotărârile tale și să nu te lași influențată de ce spun eu. Știu că de azi, oricând te voi vedea, am să-ți spun asta. Ceea ce n-am fost capabil la ultima noastră întrevedere. Puteam s-o fac și atunci.

Admit că-mi este dor de trupul tău. Dar nu e doar atât. Dorința asta mi-o pot înfrâna ușor. E mai mult. Nu te vreau numai ca femeie. Te vreau ca femeia mea. Nu știu dacă am să apuc să ți-o mai spun. Dacă mai are vreun rost.

Ironia sorții e că ai apărut într-o perioadă atât de tulbure – nu numai în viața mea, ci tulbure în general. Când toate merg anapoda, trebuia și în viața-mi personală să se petreacă la fel!?

Aseară mi-am vizitat un prieten, de ziua lui. Am întâlnit mulți oameni și am discutat despre marasmul în care ne-am scufundat. Am certitudinea că îndată ce se întâlnesc doi-trei oameni, nu vorbesc de mai mulți, acesta e dominantul subiect. Marasmul în care ne-am scufundat. O obsesie națională. Toți recunoaștem că jucăm o farsă monstruoasă și continuăm s-o jucăm. Nimeni nu vede o ieșire. Ideile de solidarizare și revoltă sunt vorbe. Inutile și periculoase. Ce poți face în fața Forței? Doar să mârâi, să clănțăni. Dacă nu alegi să fugi. Chiar și fuga e

periculoasă. Nu văd o schimbare decât prin vreo revoltă în chiar rândurile forței puterii – ceea ce e greu de imaginat; sau în principiul dominoului – cade o piesă centrală și le antrenează pe toate celelalte. Și încă nici atunci… Ne adunăm și vorbim despre Potemkiadă. Singura defulare. Din frânturile știute și povestite de fiecare se întregește Farsa cea mare. Un prieten de la o revistă literară vorbea despre scandalul izbucnit într-un sat, Gârbovi sau cam așa ceva, în legătură cu o carte publicată de cineva la Editura Albatros. Mai mulți cooperatori de bine s-au întrunit și au desființat cartea (ca și cum n-ar fi avut altceva mai bun de făcut în meseria lor de cooperatori), pentru că, spuneau ei, răstălmăcește adevărul, țăranii nu sunt așa cum îi prezintă autorul acela care nu poate fi decât un inconștient, nu le poate fi decât dușman, al lor și al Indicațiilor înțelepte. Directorul editurii, care prezentase elogios cartea, a fost dat jos. Doar trebuie ascultate vocile, protestele cititorilor! Exact ca în perioada stalinistă a anilor ’50, cu Ana Roșculeț și bibliotecara aceea stupidă care „scrie” un articol critic, deși habar n-avea să scrie, după care e angajată la o revistă literară de un faimos promotor al realismului socialist și primită în Uniunea Scriitorilor, de unde a și fost pensionată după trei decenii. Sinistru. În „Contemporanul” am citit câteva articole trimise de „muncitori revoltați” care desființează cartea lui Paler „Un om norocos”. Cine pe cine vrea să prostească? O prietenă îmi spune că un fost coleg de-al ei, ilegalist, îi povestea că *exact* așa scriau *ei* în 1951, când desființau o poetă pentru că publica „poezie intimistă”, când vremurile trebuiau să fie „eroice”. Totul e sinistru. E atât de rău, încât ne întoarcem la timpurile acelea? Sau nici măcar n-a fost altfel de atunci până azi? Despre ziare nici nu mai vorbesc. Sunt scârbit de mult, ca să le mai citesc, nici măcar să mă amuz de nemărginirea mascaradei. Știu dinainte că n-are limite.

Un prieten ziarist mi-a spus o dată cum se fac paginile oficiale. Cum le dicta, de fapt, șeful: „Eu nu fac ziar pentru cititori, ci pentru anumiți tovarăși. Ascută-mă pe mine, știu mai bine ce se agreează în momentul ăsta.” Nici măcar n-o spunea în glumă. Trebuie să faci ce se agreează. Sau să dispari. Să te supui Indicațiilor. Sau să dispari. Să aplici dispozițiile. Sau să dispari. Să promovezi politica partidului. Sau să dispari. Să susții

neabătut ș.a.m.d. Sau să dispari. Nu există alternativă. Nu poți să te prefaci că te supui, nu poți să te prefaci că aplici dispozițiile, nu poți să te prefaci că promovezi politica. Cineva se va găsi să te descopere și nici măcar nu trebuie să te arate cu degetul. Dispari înainte. Sau dacă afli la timp sau intuiești ceva, te dai la fund. Același lucru. Singurul mod în care te poți preface e să susții neabătut ș.a.m.d. E unica salvare, nimeni nu te mai întreabă ce-i în mintea ta. Măcar o vreme. Dar vremea asta e chiar ea periculoasă, în sine. Pentru că timpul înseamnă și înaintarea în vârstă, iar vechimea într-un post poate însemna și promovarea și automat repunerea în discuție a tuturor acelor întrebări: ce a făcut, ce a dres, ce a agreat, ce a promovat? Pentru că timpul înseamnă verificările permanente de care se ocupă armate de activiști (care trebuie să fie activi, nu-i așa?!), cum se ocupă și de „rotirea cadrelor". Și se trezesc mulți să-i purice nu doar pe cei cu funcții mari, oricum îndeajuns puricați, ci coboară pe treptele ierarhice. Ce bucurie, când descoperă vreun caz, cu care vâră spaima în oasele tuturor! Între extreme, câți pot alege? Scaunul și preamărirea, însoțite de minciună; sau un statut mărunt, dar necufundat în mocirlă, cât de cât. Cât de cât pentru că e greu să nu fii murdărit. E greu să nu simți o vinovăție acceptând farsa, cu atât mai vinovat fiind cu cât știi că accepți vinovăția. Dacă am optat pentru asta, mă simt mai curat? sau mult mai curat? Cât pot rezista? Ce mă așteaptă? Am să ajung să scriu studii pentru sertar, care nu vor mai interesa pe nimeni niciodată? Mai are vreun rost însăși existența mea?

Dumnezeule, ce naiv pot fi încă! În afară de mine se întreabă cineva dacă are vreun rost existența mea?

Am să-ți vorbesc vreodată despre gândurile astea?

Mi-am făcut toată ziua de lucru, să-mi umplu pustietatea duminicii. Am spălat cămăși, aragazul, cada, am șters praful. Era de-a dreptul obrăznicie din partea ta să afirmi că odaia mea e prăfuită: nici măcar la figurat! Am răsfoit câteva reviste. Am încercat să citesc. Am ascultat, în sfârșit, un disc. Și acum mă gândesc la tine.

Am un sentiment foarte ciudat în momentele astea, mă învăluie ca o căldură, simt nevoia să-i spun. Ia-l ca atare, ce simt acum, nu ce va fi mâine sau altă dată (câte precauții, Dumnezeule! vei spune). În clipa asta aș vrea să fii soția mea și să stai aici, în față-mi. N-ar mai fi pustiu

în jur. Poate aș fi făcut exact lucrurile făcute toată ziua. Dar cu altă stare. N-aș fi fost trist. Le-aș fi făcut iubindute. Le-aș fi făcut într-un fel care… E stupid, încep să delirez. Mai bine mă duc să mă culc.

23 decembrie

Am fost chemat de șeful meu direct. O face o dată pe lună, adeseori și mai rar.

„Ia loc”, mi-a spus, închizând un dosar aflat pe biroul său impunător. „Ia loc, te rog. M-am gândit să mai stăm de vorbă despre cum merg treburile. Când am vorbit ultima oară despre asta?”

„Nu mai țin minte. E ceva vreme.”

„Așa-i. E ceva vreme. Ehei, de câte ori n-aș fi vrut să ne vedem, dacă n-am fi atât de ocupați… Fumezi? A, îmi amintesc, n-ai viciul ăsta. Foarte bine. Ai altele, nu-i așa? Ce șmecher îmi ești! Taci și faci. Poate-i mai bine.”

„Îmi văd de lucru.”

„Da, știu. Am spus altfel? Despre asta voiam să mai discutăm. Îmi place cum te descurci. Argumentele tale sunt întotdeauna la obiect. Imbatabile. Cum trebuie să fie. Sinteza pe care mi-ai întocmit-o anul trecut a fost excelentă. Excelentă. A plăcut foarte mult Sus. A apreciat-o și Ministrul”

„Vă mulțumesc.”

„N-ai de ce. E firesc să ți-o spun. De altfel ți-am mai spus-o la vremea aceea. Apropos, cu noua sinteză cum stai? N-aș vrea să fie mai prejos. Nu trebuie să facem rabat de la calitate. Nu trebuie să facem rabat de la nimic!”

„Merge greu.”

„Firește, firește. Pentru că te încăpățânezi să o faci singur. Te-ai gândit la ce ți-am spus data trecută? N-aș vrea să mai lucrezi singur la sinteza asta. Știu că experiența ta îmi spune că ești singurul capabil s-o închei repede. Dar aș dori să-i antrenezi și pe ceilalți. Să-i obligi să lucreze alături de tine. Sunt câțiva tineri de viitor în colectivul acela. Trebuie să le dai și lor o șansă.”

„Au altă specializare.”

„Nu-i nimic. Trebuie să învețe. Cu toții învățăm. Specializarea strictă dăunează, nu-i bună. Trebuie să

facem de toate. Cu toții putem face de toate. N-am hotărât în felul acesta?”

„Ba da.”

„Ei, vezi, vezi? S-a încheiat anul și sinteza încă nu-i gata. Timpul presează. Începe o campanie curând, în care e nevoie de sinteza aceea. Trebuie înaintată, multiplicată, tradusă în toate limbile, să afle toți înaltul nivel la care am ajuns. Nu se mai poate să lucrezi singur.”

„O s-o termin la timp.”

„N-ai înțeles. *Vreau* să lucreze și ceilalți la ea. Să se implice toți.”

„Dacă n-or să poată?”

„Or să poată. Am vorbit deja cu ei.”

„Să le predau toate datele strânse?”

„Da. Să nu mă înțelegi greșit. Nu-ți iau lucrarea dumitale. Rămâi la fel de implicat. Trebuie doar să lucrați împreună. Mi s-au și oferit niște idei foarte bune. Foarte bune.”

„Nu știam.”

„Ești aici de atâta timp, ar fi trebuit să știi. Discută-le cu ei. Ai să te convingi.”

„Am s-o fac.”

„Mai ales vreau să fie încheiată la timp. Am fost deja întrebat de ce nu e gata. Indicațiile erau foarte limpezi, nu-i așa? Nu-mi place să fiu întrebat de ce nu e gata la timp.”

„V-am explicat de ce. Ați fost de acord.”

„Bineînțeles, bineînțeles. Nu-ți fac nici un reproș. Dar mi s-a spus că data viitoare s-ar putea să iasă urât. Am fost avertizat. Nu vreau sabotori în Institutul ăsta.”

„E vreunul?”

„Sper să nu fie. Ce vreau să spun e că nici prin cap să nu-i treacă vreunuia. A propos, ai fost la filiala noastră din Cluj. Cum merg treburile acolo?”

„Foarte bine. E condusă de un om foarte bine pregătit, o fostă colegă de facultate.”

„Da? Am auzit. Există niște întârzieri și pe acolo. Asta nu-i bine. Nu e bine nici să idealizezi oamenii, să le acorzi un credit prea mare. Poate o să ne gândim să întărim și colectivul de acolo. Cu oameni noi, capabili, bine pregătiți. Ți-ar surâde să conduci filiala?”

„Nu. N-ar fi drept.”

„Te-ai gândit bine. Îmi place. Ia spune-mi altceva. Anul trecut mi-ai vorbit de o carte. Interesantă ideea. Am

putea s-o publicăm noi. E gata?”

„Am abandonat-o.”

„Foarte rău. Ar trebui să continui să scrii la ea. Tu ești făcut pentru știință, nu să fii un biet funcționar. Te-ai gândit vreodată să treci la un institut de cercetări?”

„Și aici e un institut de cercetări.”

„Vreau să zic unul adevărat, un institut care să se ocupe numai de domeniul tău. Unul pe lângă Academie.”

„Nu există.”

„O să se înființeze.”

„Pentru mine?”

„Nu. Dar o să se înființeze. Am informațiile mele. N-ar trebui să pierzi ocazia… Acolo te-ai putea desfășura, ți-ai pune în valoare toate potențele. Câți de aici iau în seamă eforturile tale de a elabora un studiu în plus față de ei? Sau mai bun?”

„Eu sunt mulțumit. Nu vreau să plec de aici.”

„Bineînțeles, bineînțeles. Cine a spus să pleci? Nimeni nu te dă afară. Era o sugestie. Spre binele tău.”

„Mulțumesc.”

„N-ai de ce. Nu-i normal ca un șef să se intereseze de problemele subalternilor săi? De viitorul lor? De împlinirea lor profesională?”

„Ba da.”

„Ei, vezi, vezi? Ne înțelegem foarte bine. N-aș spune că la fel se întâmplă și cu ceilalți. Pe unii, nou veniți, nici nu-i cunosc bine. Nici n-am apucat să discut cu ei, să văd cum gândesc.”

„O veți face.”

„Bineînțeles. Dar vezi cât de ocupat sunt. Câte sunt pe biroul meu. La câte ședințe trebuie să particip zilnic. La câte întruniri în afară trebuie să merg. Am timpul drămuit la secundă. Cu voi e altceva. Mi-ar plăcea să fac munca voastră și, plecând de aici, să nu-mi mai bat capul cu nimic. A propos, am auzit că avem de curând și o nouă traducătoare. E bună?”

„Foarte bună.”

„O cunoști?”

„Da. Ne știm din studenție.”

„Oho, ce vremuri în studenție… Văd că generația ta a fost una excelentă, se vâră peste tot. Glumesc. E căsătorită, bănuiesc.”

„Da.”

„Îl cunoști și pe soțul ei?”

„Da.”

„Știi unde lucrează?”

„Aproximativ. De ce?”

„Întrebam pur și simplu. E bine să știi cât mai multe despre oamenii din subordine. Nu-i așa? Bun. La treabă. Nu uita că vreau sinteza aceea repede.”

Întorcându-mă în biroul meu, am fost convins că l-am zărit într-un capăt al coridorului pe V. M-a surprins foarte tare. Intra la „traducători”. N-ai plecat încă? Te căuta doar pe tine? Mi se pregătește ceva?

24 decembrie

De la vecini se aud colinde superbe de Crăciun. Mi-e milă de soarta celor care n-au cum să se bucure de Crăciunul ăsta.

Privesc luminile ferestrelor din jur.

Ninge.

N-am pom de iarnă.

Am fost invitat la niște prieteni și am refuzat.

Sunt singur.

Sunt trist.

Vreau să te văd.

Beau.

La mulți ani și sărbători fericite! Vor fi fericite?

27 decembrie

Plecând spre părinții mei, am găsit un bilet în cutia de scrisori. Nu știu de când e. Nu știu când l-ai lăsat.

> „Petru Sala,
>
> Vreau să știi un lucru: te iubesc foarte mult. Dar noi doi nu vom putea fi împreună. N-o să ne mai vedem de acum încolo. Bineînțeles, ne zărim pe coridoare, ne vom saluta. Atât. Maria.”

O să-ți scriu și eu o scrisoare, pe care mă îndoiesc că o voi trimite. Poate o vei citi, totuși, la întoarcere.

Sunt ultimele rânduri către tine. Că fac bine sau rău, trebuie să scriu și ce gândesc acum. Îmi iau o măsură de prevedere: Mă vei ierta dacă voi apărea dezlânat (am să

încerc, totuși, să nu fiu), sărind de la una la alta. Nu înțelege rândurile astea ca incoerență.

Sunt foarte tulburat, am prea multe de spus și toate dau buzna să iasă mai repede.

Vreau să știi mai întâi că nu sunt nici slab, nici nu cerșesc înduioșare sau milă. Am socotit întotdeauna că e un semn de tărie pentru un bărbat să recunoască dacă suferă. Sufăr. Nu e nimic degradant să admiți că te simți sfâșiat. Nici lacrimile nu sunt înjositoare, dacă nu le poți stăpâni.

Într-o vineri ai fost femeia mea și într-o vineri mi-ai spus că totul s-a sfârșit. După trei luni, în care ar trebui să admit că am trecut prin aproape toate stadiile – bucurie, desfătare, inconștiență, visuri, poate chiar fericire, nedumerire, teamă, speranță, disperare. Nu știu cum să numesc într-un cuvânt starea mea de acum. M-am prăbușit într-un hău, în care îmi vine să urlu, dar știu că ar fi inutil. Am fost într-o vizită și m-am gândit la tine. Am plecat la gară și peronul mi se părea oribil și înspăimântător. Chiar era. În compartiment se afla o doamnă care dormea, cu un păr aidoma cu al tău. A trebuit să ies pe culoar. Am sosit la ai mei și am avut o oră de calm, până mi s-au culcat părinții. Acum e trecut de miezul nopții și scriu.

Nu știu de unde să încep. De fapt, ce să încep? Tot ce am scris în paginile de până acum e adevărul. Ce-aș putea adăuga? Doar că sufăr? Îmi pare nespus de rău că s-a sfârșit lumea care abia începuse. Nu ți-am cerut să părăsești totul și să vii cu mine, pentru că nu aveam nici un drept; nici acum nu-ți cer. Dar trebuie să știi ce am gândit și simțit. N-am spus-o, dar am sperat tot timpul – chiar dacă în ultimele zile abia ca o licărire – că opțiunea ta va fi pentru mine, că V se va decide, măcar din orgoliu, să divorțeze. Visuri. Te simțeam deja soția mea – spun prea mult? Reiau: te simțeam iubita mea, te smulgeam unei lumi în care sunt convins că n-ai fost cea adevărată. Dar ce-ți oferream eu, în schimb? Am evitat să mă gândesc și la asta. Din acest punct de vedere, opțiunea ta e cea firească – eu n-am ce oferi, nici casă, nici situație materială. Doar pe mine, care sunt complicat și încâlcit și te-ai fi săturat repede. Treptat-treptat, am ajuns să te iubesc. Am ajuns să am nevoie de tine. O spun acum când e stupid s-o mai fac. Tu ai unde rămâne – o casă și un fiu. Eu, cum spui, am totul în față, pentru că sunt „tânăr”.

Tânăr pe dracu'! O singură dată în viață m-am mai simțit atât de deprimat. Vreau să-mi păstrez luciditatea. Știu că pe toate le vindecă timpul. Dar nu trăiesc o sută de ani și nu pot rămâne „tânăr" o sută de ani! Nu știu dacă voi mai avea puterea sau dorința să mă mai îndrăgostesc de altcineva. Cel puțin acum sunt prea pătruns de tine. Nu-mi iese din cap că poate te-am așteptat 20 de ani. Însă până la urmă a învins viața pe care ai dus-o în acești 20 de ani.

Presimțeam că voi primi un mesaj de felul acesta de la tine. Am avut un Crăciun trist și voi avea un An Nou la fel de trist. Oamenii se bucură în zilele astea, își sărută părinții și iubitele, își urează enorm de multe lucruri. N-am cui să urez ceva. Știu că e stupid ce spun, dar puteai trimite mesajul tău după sărbători. Mi-ai fi lăsat o noapte în care să mă mai gândesc la tine cu speranță. Mă voi gândi și acum, dar în alt fel. Devii trecut. Încă nu pot să mă gândesc la tine la trecut. Nu mai ești tânără, deși eu te văd astfel. Nu ești o miss, dar pentru mine ai fost mereu frumoasă. Pe privirea și zâmbetul tău timid-ademenitor am construit ceva ce s-a prăbușit acum. De fapt, nu văd la ce ar fi trebuit să mă aștept. Am dat buzna în viața ta și asta se plătește. Nici măcar n-am dat buzna. Când te-am adus la mine, te știam deja femeia mea. Nu mă interesa nimic altceva, nu din teamă. Abia târziu am aflat că ești măritată și ai un copil. Și mai târziu am aflat cine este V., pe care îl cunoscusem în aceeași tinerețe comună. Dacă aș fi știut toate astea, poate nu m-aș mai fi apropiat de tine, nu vreau să mi se spună că fur nevestele prietenilor. Sau, dacă aș fi întrezărit ce urmează, te-aș fi lăsat să pui capăt în acea primă sâmbătă, cum ai dorit la un moment dat.

Bat câmpii.

Nu sufăr numai. Simt că mi se face o cumplită nedreptate. Nu știu să explic, nimeni n-are nici o vină. Îl invidiez cumplit!

Ai să mă uiți. Acum spui că nu. Dar deja ai început să te desprinzi de mine. Probabil nu-ți este ușor, poate suferi și tu. Dar de ce suferi? Doar că nu mai faci dragoste cu mine? Nu ai sentimentul că îmi aparții, că formăm o lume, că ai nevoie de mine și în alt mod decât făcând dragoste. Sunt dur! Dar tai și eu în carne vie, ca tine. N-ai ce să mai repari.

Nici asta nu voiam să scriu.

Aș vrea să ții minte celelalte rugăminți ale mele, dacă de cea mare s-a ales praful.

1. N-aș vrea să ajungi să mă urăști pentru perioada aceasta. Dacă vei fi tentată să o faci, amintește-ți că, în felul meu, te-am iubit și ți-am dorit binele. Că tu însăți spuneai că ții enorm la nenorocitul ăsta de Petru Sala.

2. Aș vrea să nu mai ai sentimentul vinovăției și să înveți să învingi. Meriți asta împotriva lumii întregi și a lui V. pentru felul în care ești alcătuită: răbdătoare, sinceră, urând duplicitatea. Nu te mai lăsa călcată în picioare.

3. Scoate ce e mai bun din tine. Ai promis că vei traduce cărți. Fă-o oricât de greu va fi. Am să mă bucur să aflu asta, oriunde voi fi.

4. Dacă într-o bună zi, după un timp, fiul tău sau altcineva vor întreba ce s-a petrecut cu tine în toamna aceasta, nu râde și nu da din mină a lehamite. Dacă vei vorbi vreodată cuiva despre mine, aș vrea să spui adevărul, nu să mă zugrăvești în culori cenușii. (Renunț la acest punct. E stupid, n-am nici un drept să-ți cer asta, ești liberă să spui ce vrei).

Mă opresc, nu vreau să fiu prolific. Nu vreau să te mai rețin cu gândurile mele prostești. Love.

6 ianuarie

Aseară m-ai sunat din Brașov. Te întorci astăzi. Singură. Băiatul mai rămâne o săptămână. Să te aștept. Vei veni la mine.

Am anunțat la Institut că rămân să lucrez acasă.

E o zi superbă. Zăpada strălucește sub soare. Vastul meu apartament e scăldat în lumină.

Ai apărut îmbujorată de ger. Bagajul îl lăsaseși la gară. „Mi-a fost îngrozitor de dor de tine”, ai spus, strângându-te la pieptul meu. „Iubește-mă!” De sub puloverul de lână au țâșnit sânii plini și albi. Ne-am smuls unul altuia hainele. Într-o clipă eram îmbrățișați pe cuvertura cafenie, iubindu-ne cu frenezia primelor zile. „E o altă zi a mea”, murmurai. „Astăzi se împlinesc trei luni. Fă tot ce vrei cu mine. Să nu mai uit!”

10 ianuarie

E noapte. Foarte târziu. Foarte frig. Simt că mă sufoc dacă nu scriu ce s-a petrecut astăzi.

Te-am găsit iarăși singură în biroul tău. Păreai bucuroasă.

„Arăți strașnic astăzi”, ai spus.

„Pentru că sunt aici.”

„Îmi faci prea multe complimente.”

„Doar câte cred că meriți.”

M-am așezat la un birouaș din fața ta.

„Știi cine ești, de fapt?” m-ai întrebat.

„Cum, cine sunt?”

„Vronski.”

„Ce te-a apucat?”

„Așa mi-a spus ieri. «Ce mai cauți aici? Du-te la Vronski al tău!»”

„Absurd!”

„Crezi? «Ai ajuns ca Anna. Îți trebuiau doar condițiile ca natura ta să iasă la suprafață. Natura ta adulteră.»”

„Bănuiesc că i-ai replicat.”

„Nu. I-am spus altele. În chestia asta cred că are dreptate.”

Brusc m-am simțit umilit. N-am să accept niciodată să te despart de fiul tău, sau să te aduc lângă mine fiind încă soția altuia. Am rămas un timp cu capul plecat, cu palmele proptite în birou, stăpânindu-mi furia.

„Adică s-a întâmplat ce s-a întâmplat”, am spus, „nu pentru că te-ai fi îndrăgostit de mine, cum se poate îndrăgosti orice femeie, la orice vârstă?”

„N-aveam dreptul.”

„…iar eu n-am fost decât «condiția»? Adică un capriciu care poate fi înlocuit mâine cu un alt capriciu sau cu nimic?”

„Știi bine că nu ești un capriciu.”

„Asta mi-o spui mie, acum. Dar ieri?”

„Ieri a fost altceva.”

„Și pentru că a fost altceva, nu te-ai apărat în nici un fel. Nu ți-ai apărat sentimentul, chiar dacă e socotit vinovat. Puțin îmi pasă că nu m-ai apărat pe mine! Dar încă spui că iubești. O iubire, chiar și vinovată, devine nobilă.”

„Nu mai sunt sigură de nimic.”

„Cum poți să te simți liberă dacă nu ești sigură de ceva și nu te aperi?”

„Dar nu sunt liberă!”

„Pentru că nu vrei să fii!”

„Sau acum nu mai sunt liberă.”

„Și asta înseamnă să accepți să fie terfelit totul?”

„Nu accept. Doar că reacționez altfel decât tine.”

„Îngrozitor de altfel. Nu există decât două căi: te rupi de mine sau divorțezi.”

„El susține alte două căi: să o rup cu tine; sau să plec la tine, inventând un motiv de divorț după aceea și el păstrând copilul.”

„Și nu poți accepta.”

„Nu.”

„Cere divorțul. N-are nici o legătură cu mutarea la mine.”

„Nu-i pot spune asta, se înfurie. Când ajungem la punctul ăsta, turbează. Mi-e frică.”

„Doar n-o să te omoare!”

„E în stare de orice. Mi se spune tot timpul că o să plătesc. Că lucrurile trebuie să fie limpezi precum cristalul. Pure.”

„Nu există cristal pur. Cine se crede?”

„Așa susține. Că el e precum cristalul. Că n-are nici o vină. Că de vină e natura mea adulteră, pentru care trebuie să plătesc.”

„Și accepți.”

„Mi se spune tot timpul că filistinii și adulterii trebuie izolați. Iar m-a izolat.”

„Și accepți cu seninătate. Ce ți-a mai spus?”

„Ești un anchetator?”

„Nu eu sunt. El.”

„Ești și tu. Și eu care credeam că ești doar fugar.”

„Ai avut dovezile?”

„Nu.”

„Atunci de ce-mi spui asta?”

„N-ai înțeles. Fugi de tine. Nu de alții. Și poate ar trebui să fugi de alții. Chiar și de mine. Nu te poți ridica să mă aperi. Și în același timp nu sunt chiar cum crezi tu. Am prea multe păcate.”

„Păcatele sunt pretutindeni în jur. Nu se poate fără ele.”

„Dar asta mă încălzește prea puțin.”

„Pentru că pleci de la o premisă greșită. Că ai fi mai vinovată de ce se întâmplă cu tine decât alții.

Reminiscența educației tale religioase. Pune-ți inteligența în mișcare și descoperă adevărul.”

„Ești singurul om care mi-a spus în atâția ani că sunt *și* inteligentă.”

„Am spus mai multe.”

„De fapt, cred că sunt o proastă și am fost de la început. Trebuia să-mi trăiesc viața *mea,* nu pe a lui, oricare ar fi părerea lumii. Acum e târziu.”

„Niciodată nu-i târziu să te descoperi.”

„Vorbe. De fapt nu știu ce mi-a venit să-ți spun de cearta de ieri. Nu te privește.”

„Pentru că vrei să rupi totul?”

„Pentru că *trebuie* să rup. Hai să nu mai discutăm despre asta. O să mă faci să plâng. Știi că am scris o poezie despre starea mea de acum, când mă simt singură?”

„Nu ești singură.”

„Bine, admit, nu sunt singură, deși mă simt ca și cum aș fi.”

„Mi-o arăți?”

„Nu. Dacă-mi amintesc, o să-ți spun părți din ea. Trebuie să mă liniștesc întâi. Ai să-mi dai să citesc carnetele de care mi-ai vorbit?”

„Nu.”

„De ce? Doar le-ai scris pentru mine.”

„Acum nu mai are nici un rost.”

„Începi să vorbești ca mine?”

„Vorbesc demult ca tine. N-ai observat. Doar că în fața ta nu vreau să mă lamentez. Știi un cântec din tinerețea noastră, al Beatles-ilor? «Nimeni nu te iubește când ești la pământ și învins»…”

„Și tu vrei să fii iubit.”

„Poate și asta. Mai degrabă să nu fiu învins.”

„N-ai să fii.”

N-am să fiu! Cât de ușor se pot spune cuvintele! Cât de greu e să acoperi cu ele clipele de disperare!

12 ianuarie

E îngrozitor de frig în camera mea. Îmi încălzesc palmele pe o ceașcă mare de ceai fierbinte deasupra căreia îmi plec fața. Aburii care se ridică din lichidul rozaliu îmi dau o stare stranie de calm și confort. Ar

trebui să deslușesc în ei amenințări. Spaima e însă doar în mine. Simt că se clatină și se tulbură lumea pe care mi-am creat-o și lumea în care am trăit aproape două decenii. Că își pierd consistența, așa cum ceasurile lui Dali se scurg oribil agățate de crengi uscate. Nu știu în clipa asta să spun dacă e imensitatea prostiei mele ori o amenințare din afară iscată de acțiuni ale mele pe care nu reușesc acum să le precizez.

E foarte târziu, mult după miezul nopții, dar în ciuda oboselii, nu pot dormi. Scriu sub impresii foarte proaspete care m-au tulburat nespus. Ar trebui să fiu furios. Dar furia mi-ar tulbura mintea și n-aș mai înțelege nici puținul de acum. Or, eu vreau să înțeleg.

Am trăit singur, dar am tânjit mereu, să fiu în mulțime. Mă simțeam într-un fel în siguranță. Se petrece acum ceva ciudat. Simt nevoia să vorbesc cuiva despre asta și nu pot decât să scriu în aceste carnete care n-or să mai ajungă la tine.

Obișnuiam să ne strângem, din când în când, mai mulți colegi de lucru, sub un pretext oarecare. De cele mai multe ori ne erau destul o sticlă-două de băutură. Uneori dansam. Rareori se îmbăta careva. Ne strângeam pentru că ne făurisem o lume a noastră în care pentru buna dispoziție era nevoie de foarte puțin. Chiar dacă au fost mai rare, în ultimii ani, nu renunțam la întâlnirile noastre. Plecam împreună, ori ne telefonam, bucurându-ne de revedere.

Astăzi (adică ieri) s-a întâmplat să fiu chemat prin telefon, cu toate că de cel la care mergeam mă despărțisem doar de vreo trei ore și nu-mi spusese nimic. A fost întâia mea mirare. Când am ajuns acolo, s-a lăsat un scurt moment o liniște enormă. A fost a doua mea mirare. Am pus totul pe seama surescitării mele din ultima vreme și abia acum, când scriu, mă gândesc că motivul e altul și lucrurile ar putea să se lege între ele în alt chip.

Un pahar de votcă, muzică, discuții pe temele zilei și aiurea. Ședeam pe o canapea ascultând neatent. O pereche dansa. Era aproape o petrecere, era aproape atmosfera pe care o știam. Lângă mine se așezase o roșcată pe care n-am înghițit-o niciodată pentru gura ei spartă. După un timp s-a aplecat spre mine șoptindu-mi conspirativ:

„Când îmi spui și mie micul tău secret?”

M-am uitat la ea complet buimăcit. „Care secret?”

„Iar faci pe misteriosul. Toată lumea nu mi-a vorbit astă-seară decât de asta.”

„Despre ce anume?”

„Toată lumea știe.”

„Cum toată lumea?”

„Petru dragă, nu trăiești pe o insulă. Lumea noastră e atât de mică și totul se află.” De obicei, pentru ea „lumea toată” însemna o persoană-două, dar chiar știind asta eram intrigat.

„Crede-mă că nu înțeleg ce spui.”

„Of, ești urâcios ca întotdeauna! Aveau dreptate ei.”

S-a ridicat atât de brusc de pe canapea, că au troznit arcurile și toate privirile s-au întors spre noi. În vreme ce se alătura îmbufnată dansatorilor, mi-am văzut de pahar, făcându-le celorlalți un semn ce putea fi înțeles și ca îngăduință din partea mea și că biata nevrotică e nevrotică cum a fost întotdeauna. În sinea mea mă simțeam stânjenit, iar stânjeneala m-a cuprins și mai mult neînțelegându-i cauza. M-am ridicat și eu și m-am apropiat de un grup. Au tăcut brusc, privindu-mă, apoi m-au întrebat banalități și au început să discute banalități. Bârfele obișnuite. Rareori o făceau, cel puțin aceștia trei.

Mi-a pierit brusc cheful să mai particip la discuțiile după care ardeam. Mi-am mai turnat votcă în pahar și m-am retras în camera cu balcon, uitându-mă pe fereastră la luminile puține ale cartierului.

Gazda de care mă despărțisem cu câteva ore mai devreme a venit lângă mine.

„Nu ți-am spus nimic pentru că știam că ești prins”, a încercat el să se scuze.

„Las-o baltă. Știi bine că nici unul din noi nu-i atât de ocupat. Dar oricum nu-ți face probleme.”

„Zău că am crezut că ești ocupat cu frumoasa doamnă.”

M-am uitat la el întrebător. Mi-a făcut cu ochiul, dar pe chipul lui era o răceală pe care n-o mai avusese. Mi-a spus că a văzut o frumoasă doamnă care urca la mine. Cu siguranță la mine, din moment ce o cunosc. Ca și cum orice femeie frumoasă pe care o cunosc și intră în blocul meu n-ar avea drept țintă decât ușa mea! Ei, aș, mare șmecher îmi ești, parcă n-o știi și tu? Mirarea mea l-a descumpănit într-un fel și n-a mai continuat. Las-o moartă, a zis, vrei să ții secret, ține secret! Dar se știe.

Mi-am inventat demult o regulă: să nu spun nimic despre viața mea personală. Nici o ființă de pe lume n-are dreptul să știe ce nu vreau eu să se știe. În nici un caz ce simt eu. În felul acesta mi-am creat cu bună știință adversari, chiar dușmani, pentru că ieșeam din normele celor din jur. Să nu povestesc celorlalți aventurile mele era de neînțeles. Să nu mă fălesc cu cuceririle mele era ori prostie, ori îngâmfare. Să nu apar în lume cu femeia cu care trăiam însemna că am ceva de ascuns. O sfidare. O infatuare. O neîncredere în grupul care mă chema. Nu puteam fi decât homosexual, ceea ce sărea în ochi că-i greu de crezut, sau un sfidător al normelor, ascuns sub masca excentricității, ceea ce deranja în egală măsură. Automat periculos, pentru că alt fel, unui individ care nu se afișează cu nimeni în lume îi găsești anevoie slăbiciuni. În absența slăbiciunilor, o relație cu el devine riscantă, n-ai unde lovi. Puțini au avut răbdare să se gândească și la motivul unui asemenea comportament. Motivul nu contează niciodată. N-avea nici un rost să spun cuiva că în spate nu erau decât gândul, teama că ceva ce îmi aparținea, un sentiment sau o femeie, și de care sunt singur răspunzător, ar fi murdărit dacă ar intra în gura lumii. Teama că, atâta vreme cât nu sunt încă sigur de mine, ceilalți ar putea distruge ceva ce eu abia construiesc. Gândul că aș face rău dacă aș proceda altfel. Niciodată n-am apucat să întrețin o relație cu o femeie până la punctul în care să fiu sigur de mine și să o pot duce nestingherit în lume. Toate acestea se întâmplau demult, cu ani în urmă. Cu timpul, comportamentul meu mi se părea atât de firesc. Încât nu mai puteam face altfel, m-aș fi dezis de mine, dar mă și amuzam, deveneam arogant. Dar probabil că și dacă aș fi spus ceva, pentru ei nu conta. Dacă intuiești un pericol, te aperi. Eu eram un pericol, pentru că, singur fiind, nu-mi purtam decât mie însumi de grijă, aveam răgaz să le urmăresc jocurile, deveneam un centru de interes, le-aș fi putut ademeni iubitele și soțiile. Cât privește femeile, ele vor să se arate în lume cu masculul pe care au reușit să-l îmbrobodească sau cucerească. Eu refuzam, devenindu-le și lor antipatic. De la un punct. Jocul era însă mult mai profund, în măsura în care antipatia, neîncrederea, adversitatea inspirate de mine erau concomitent și atracție. Universul meu neștiut nu era doar misterios, ci și mirific. Eram un individ antipatic care trebuia dezvăluit și arătat lumii și ca

atare invitat pentru a se afla ce ascund. Cea care ar fi reușit să afle se îmbogățea cu satisfacția descoperirii misterului și satisfacția înfrângerii individului antipatic. Nu putea decât să merite laudele lumii. Dacă se alegea cu ceva în plus pentru ea însăși, cu atât mai bine. Devenisem – eram conștient – o ispită. Ispiteam vreme de unsprezece luni pe an. Într-o lună de vară, mereu aceeași, nimeni nu mă mai vedea. Luna în care îmi petreceam vacanța, singur cu mine însumi, într-un capăt de țară, pe malul mării. O lună în care nu făceam nimic, mă calmam, îmi orânduiam existența interioară. Singur în fața mării, mă forțam să nu gândesc, dar gândeam, uimit că mă descopăr de la an la an diferit, ca și cum nu m-aș fi regăsit. O singură femeie pe care o voiam lângă mine era absentă. O dusesem o dată și nu mai puteam duce alta. Nici măcar nu citeam, încercând să mă înfrunt, să mă disciplinez, pentru că nu suport inactivitatea și singurătatea. Îmi întindeam mie capcane să văd cât rezist. După trei săptămâni, fascinația liniștii și a disponibilității se risipea, înlocuită de nerăbdarea întoarcerii în lumea bucureșteană. Despre toate acestea povesteam la înapoiere, intrigându-i și mai mult. Rămâneam același arogant jalnic. M-am gândit că e posibil să mă fi purtat astfel nu doar din nevoia de a mă apăra, ci și din lașitate. Incapabil să mă implic, ori incapabil să-mi asum răspunderi. Dornic să fiu altfel. Dar și dornic să-mi păstrez libertatea, încât să nu fac rău altora. Presupun că se obișnuiseră cu felul meu de a fi. Mă acceptau cum eram, cum îi acceptam și eu. Fie că mă considerau antipatic, fie excentric, devenisem cu timpul al lor. Exista între noi o comuniune de idei și parțial și de preocupări. Grupul era întreg doar cu mine. Iar acum apărea o fisură, nu-mi era clar de ce, nu-mi era clar nici dacă nu înțelegeam eu anapoda. Ceva însă nu era în regulă. Ceva plutind ca o amenințare, poate mai puțin pentru grup, cât pentru mine ca membru al lui. Însă totul era atât de difuz, încât putea fi și o părere, ca un fel de ceață pe care n-ai cum s-o strângi în mână s-o sugrumi, nici de unde s-o apuci să o înlături. Eu, cel atât de sigur de mine, arogantul, eram cuprins de teama că voi fi exclus. Rămânând singur.

M-am întors spre prietenul meu. „Ce vrei să spui? Dacă vrei să spui ceva, spune-o clar.”

„Nu sunt prea multe de spus.”

„Ce dracu de joc mai e și ăsta?”

Îmi trebuia întreg curajul să-l înfrunt. N-a răspuns, l-a chemat cineva la telefon și după convorbire mă uitase.

Sentimentul neplăcut de stânjeneală nu-mi dispăruse. Aveam impresia că băutura e brusc prea amară, că fumul de țigări îmi spintecă ochii. Dintr-odată mi s-a părut atmosfera de o urâțenie cumplită. Am plecat, deși n-aveam nici un motiv. Acum îmi pare rău. Și nu înțeleg dacă starea de neliniște care m-a cuprins e doar oboseală ori altceva.

13 ianuarie

An Nou, stil vechi.

S-a încheiat totul.

Presimțisem. Speranța mea (în ce?) era absurdă.

Ieri a sosit telegrama aceea stupidă care grăbea totul:

„Domnule,

Este drept să-mi, să ne faci, o vizită, duminică 12 ianuarie, orele 19:00, pentru a fi bine.

Dacă ești alb. Strada o știi. V.”

Am telefonat să mă scuz că nu pot veni. Sunt prea prins cu treburi. Mi-a răspuns civilizat. Nu aveam și nici nu am chef să stau de vorbă „în triunghi”. Chestiunea principală o soluționați voi, în absența mea. Așa mi-ai spus până acum că e drept.

În afară de scuze, i-am mai spus că mi se pare cam încifrată telegrama. A răspuns că nu. A urmat un val de vorbe repezite, spuse cu furie, cu violență; trebuie să vii să limpezești situația, și tu, și ea, ca să nu fie și mai rău. A continuat pe același ton. Am fost pe punctul să-i amintesc de sfatul pe care i l-am dat în urmă cu două luni. N-avea rost. Am fost pe punctul să-l înjur. I-am închis telefonul, scuzându-mă civilizat.

Sunt convins că ați avut după aceea o discuție. În termeni pe care mi-i pot închipui lesne. Pentru că, astăzi, am găsit în cutia de scrisori o epistolă din partea lui, dactilografiată probabil cu furie și cu ură. Hârtia velină și groasă e găurită la tot pasul de violența cu care au fost apăsate literele. Fiecare cuvânt s-a vrut să fie o palmă, o împunsătură de cuțit.

„Domnule,

Sila mă încearcă însăilând acest text. Sila și uimirea în același timp. Amestec de dispreț și curiozitate față de trăiri comune. Peste toate acestea, un gând fad, fără nici o valoare de întrebuințare, ca un pericol, ca o amenințare gravă, așa cum doar urâtul știe să se insinueze.

De fapt, toată povestea asta este urâtă până la a sugera mirosurile pestilențiale ce se asociază unei viscerări. Nimic impresionant. Doar o consistență filistină, o fantă spre un univers nerod, eventual edulcorat și în mod sigur ambalat în ifose izvorâte din neputința de a înțelege lumea ca fiind stăpânită de soare, specific celor fixați de compilație până la a o ridica la rang de adevăr, de afirmație adică. Lenin turba pur și simplu când se năpustea asupra acestei mentalități-pecingine socotind că este cel mai reacționar fel de a fi al omului, reacționar și retrograd.

Maria a căzut în marasm. Cu tine, datorită ei sau pentru că aici a fost mereu, acum fiind recuperată de natura-i. N-are importanță. Faptul, așa cum se prezintă el, adică de o stupiditate crasă, nu merită detaliat, nuanțat. Implicațiile, DA!

I-am cerut Mariei să se mute la tine și asta imediat după întrevederea noastră din 22 noiembrie, întrevedere care n-a reușit să facă inutile asiatismele, deși cerusem cât se poate de insistent concursul tău. Năucită de vidul filistino-micburghez (acceptă licența), a crezut că se poate fără asumarea deplină a noii situații. Apoi ți-am adresat invitația prin telegramă, pentru a discuta toți trei ceea ce trebuia făcut, așa încât efectele să fie dintre cele mai puțin nocive, atât pentru fiul meu, cât și pentru voi.

N-ai vrut să fii alb. Te-ai mulțumit cu condiția de mulatru. Cam acesta este motivul pentru care îți scriu. Din punct de vedere practic este foarte important să știu dacă Maria se poate sau nu se poate instala la tine, așa cum firesc este ca ea să plece. În prima variantă, deci ea se mută la tine, divorțul nu se pronunță pentru adulter, ci pentru vina ambelor părți; tu și Maria fiind scutiți de probleme la locurile voastre de muncă, iar viața noastră, a mea și a fiului meu, va intra pe un făgaș normal. În varianta a doua,

potrivit căreia Maria nu se poate muta la tine, legătura voastră fiind doar sexuală, adică o curvăsărie, ca să mă exprim într-un termen neaoș, tu, Petru Sala, ești un ticălos (despre ea ce să mai vorbim!) și până una-alta vei căpăta un toc de bătaie, așa încât să ții minte toată viața, iar Maria se va duce aiurea, acolo unde trebuie să se ducă cei ce se acoperă de rușine; care trădează, care mint și care fură. Cred că m-am făcut bine înțeles.

Desigur, pot fi subiectiv, dar sunt tentat să te asimilez cu un laș, cel puțin după modul în care ai răspuns la invitația telegrafiată, așa că nu-mi pun mari speranțe că-mi vei răspunde în scris (doar acest tip de răspuns îl accept ca fiind valabil), dar îmi fac datoria de a-l cere.

Nu mă grăbesc foarte, cum probabil crezi. Maria a fost instalată la mansardă, așa că prezența ei nu mă deranjează agasant. Dar nici la calendele grecești să nu vină răspunsul!

După aproape patru luni de investigații, de eforturi pentru definirea problemei, așa încât deciziile să fie responsabile, a venit vremea să mă ocup și de tine. Îți recomand să te organizezi. De asemenea, îți recomand să fii foarte atent, pentru că dacă între voi nu este vorba de iubire, fie ea și filistină, sancțiunile ce-ți vor fi rezervate sunt de sorginte asiatică.

Speranța mea, dorința mea, spre binele băiatului, duc spre instalarea Mariei la tine. Alte variante duc la război, care pentru noi, pentru mine și fiul meu, va fi un război drept.

P.S. Acest text urmează a fi ars după o atentă lectură. Nu încerca să te joci. N-are valoare juridică. Mi-am luat măsuri de securitate. Suntem în fața unei probleme de viață. Nu este necesară nici o intervenție între noi, pentru că există riscul ca adrenalina… și nu trebuie decât în cadrul sancțiunilor, de care sper să nu fie nevoie.”

* * *

Mi s-a spus că mâine sunt așteptat la Etajul Trei.

Mi-am așezat în ordine toate dosarele, pe teme de cercetare și stadiul în care se află fiecare. Apoi n-am știut ce să fac.

Te-am căutat. N-avem de gând să-ți spun despre scrisoarea primită, nici despre chemarea pentru mâine. N-am făcut-o. Voiam doar să te văd.

Era multă lume la tine. Te-am întrebat dacă ai timp să traduci o scrisoare. Ți-am spus că te aștept la mine să ți-o dau. Ai înțeles, era doar un cod de al nostru.

Ne-am văzut în colțul scării de serviciu, unde sunt și acum schelele părăsite de muncitorii care ar fi trebuit încă astă-vară să astupe crăpăturile rămase de la cutremur.

„Ce s-a întâmplat?”

„Nimic”, am răspuns. „Voiam să te văd.”

„Pe naiba! Pari foarte tulburat. S-a întâmplat ceva?”

„Nu. Chestiuni obișnuite.”

Te-am întrebat dacă știi de telegrama de ieri. Ți se vorbise. Presupunerea mea că a urmat o nouă ceartă violentă s-a confirmat.

Privind marea de acoperișuri năclăite în ceață, am avut convingerea că știm amândoi că ne vedem ultima oară. Îmi părea rău că te-am făcut să suferi. Inutil. Ți-am spus-o.

„Ce mai contează!?” ai răspuns.

„Acum știu că te-am iubit enorm.”

„Folosești deja trecutul?”

„Da. N-are rost să mai afli și ce va urma.”

„Nici dacă am să vreau?”

„Nici dacă.”

Mă trezesc vorbind despre soluțiile pe care le aveai și la care n-ai recurs. Nu era nici un reproș. Dar și mie îmi plac situațiile clare, chiar și fără limpezimea cristalului. Nu pot lua cu mine o amantă, încă nevasta altuia, ca după un timp, o jumătate de an, un an, să se sufoce, să ajungă să spună că i-am distrus viața.

„Cum poți gândi că aș face așa ceva?”

„Nu poți știi, Maria, câte se întâmplă într-un an. Cu mine rămâi doar divorțând.”

„Știam.”

Îți mai spun că, după telegrama lui de ieri și discuția telefonică, voi refuza orice contact și orice întâlnire cu el, chiar dacă dorește să vorbească doar despre tine. Te rog să-i comunici.

Orice mi s-ar spune și orice afirmă el că știe, eu voi nega cu încăpățânare ca neadevărat. O problemă de principiu. Întâi, pentru că nu vorbesc *cu nimeni* despre femeile sau femeia cu care trăiesc. În al doilea rând, pentru că e și un sentiment la mijloc și nu vreau să-mi terfelesc iubirea făcând-o publică. E o chestiune care ne privește – sau ne-a privit – doar pe noi doi, iar el face parte din public.

„Deci ar însemna că eu, povestindu-i, fabulez?”

„Da. Ești liberă să fabulezi. Dar dacă îmi vorbești *numai* mie despre asta, știm amândoi care e adevărul.”

Îți mai cer să renunți la gândul că ai avea vreo vină. Dacă există vreuna, îi aparține. Nu te-ai aruncat din senin în brațele mele. Dar protestezi, încă și astăzi protestezi. Vorbeam în gol.

Ne-am întors. Mergând pe culoarele întunecate, simțeam că mi se face rău. Cred că aveai aceeași stare, ochii îți erau în lacrimi. Trebuia să nu văd. Să nu văd nimic.

Îți mai spun că, dintr-un punct de vedere, mie îmi va fi mai ușor: nimeni nu mă obligă să te smulg din mine. Tu o vei face.

„Da. Prefer să-mi fac singură chiuretajul.”

Am zâmbit, gândind că nu-l faci singură. Nu știu ce ai înțeles.

„Prefer”, ai mai spus, „operația asta decât o… cum se cheamă? Lobotomie?”

Am ajuns în aripa noastră.

„Dacă pleci spre casă, așteaptă-mă să-mi strâng lucrurile. Ies și eu cu tine.”

Te-am așteptat.

Coborând scara lată de marmură albă, ca de palat, pe care o dată pe an se prindea în cârlige covorul roșu pentru oficialitățile anunțate în inspecție, te-ai întors spre mine:

„Îți mai amintești cum m-am împiedicat aici, văzându-te?”

Bineînțeles, țin minte totul.

„Și eu. Semănăm enorm, Petru Sala.”

Încerc să fiu tare. Nu vreau să mă lamentez. Trebuie să rezist. Nu vreau să distrug nimic din ce-a fost. Îmi este deja dor de tine. Te simt în mine ca pe o durere. Te iubesc. În același timp îmi dau seama cât de absurd e totul. Nimeni nu merită nimic. Nici o femeie din lumea

asta. Gândisem bine. Nici una. Absolut totul e o farsă. Și habar n-am dacă tot ce am scris în carnetele astea vorbește despre simțământul meu absurd sau e doar „nebunia artei”, cum spunea anticarul.

De acelaşi autor:

La nord şi la sud de Tejo
Editura Sport – Turism, 1980

America celor 3 asasinate
Editura Dacia, 1982

Dallas '63 – un dosar deschis
Editura Politică, 1985

O lume bolnavă
Editura Politică, 1987

Cadmos şi clipa cea repede
Editura Facla, 1988

Pavană în peisaj marin
Editura Cartea Românească, 1988

SOS! Natura în pericol
Editura Politică, 1989

Bomba drogurilor
Editura Humanitas, 1991

Comandourile deşertului
(traducere)
Editura Militară, 1991

A 5-a valiză
(traducere)
Editura Agni, 1993

virtual project

Table of Contents

I
II

Table of Contents

I 4
II 11